Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Otto III Bischof von Constanz (1411-1434; gest. 1451) - Cod. Aug. perg. 39

Otto <von Hachberg>

[S.l.], [15. Jahrh.]

Ambrosius: De vita beate

urn:nbn:de:bsz:31-65301

ī nobis / nūc autē iā nō vet9
homo ī nobis / sȝ noua est cre
atura / hn̄s in similitudine xpi /
cui9 mortis similitudini cōsepul
ti imaginē vite eius assūpsi
m9 / alas grē spiritalis accepi
m9 / Sic igit² uolate ut dicat²
de vobis / qui sunt isti / qui ut
nebula volant / et sicut colū
be cū pullis suis / ut nebule
vrē rorent iusticiaȝ / et colū
be pariant simplicitatē / sic
nauigate q̄ʳ tarsis rentes mū
duȝ / nō pereātes q̄ʳ naues
tharsis / ut intelligibiles por
tus cursuȝ dirigatis / et con
uehatis diuicias maris / sic
festinate ut dicat² de vobis /
Leues facti sunt sup aquilas /
ab ira em̄ venturā / fugiendū
videtis / quā declinare pote
rit qui p penitēciaȝ. sibi spē
locauerint euadendi / et rem̄
ciacōnis future fidē hause
rint / p dnm̄ nr̄m / cui regnū
est a seculis / et nūc et semp
et ī omnia secula seculoȝ Amē

Explicit liber bti Ambrosij
de fuga seculi. Seq̄t² de vita bti

Necessarius ad disci
plinaȝ. bonus omib9
sermo plenus pru
dencie / et mens
rōni intenta. pariat virtu
tibus / passiones coherceat / do
cibilis em̄ virtus / deniq̄ȝ stu
dio et discendo querit² / dissi
mulando amittit² / Alioquin
nisi sermo bonus necessarius
esset ad correctionē / nūq̄ lex
diceret / nō adulterabis / sed
quia nudus sermo / ad monē
duȝ vtilis / ad psuadendū ī
firmus est / ideo adhibenda
est. rōnis recta consideracio /
ut quod sermo bonus psen
pserit / racio plenius tracta
ta psuadeat / Nō em̄ seruili
ad obediendū cōstringim² ne
necessitate / sȝ volūtate arbi
trā / siue ad virtutē ppendim9
siue ad culpaȝ inclinam² / Et
ideo nos / aut liber affectus
ad errorē trahit / aut volūtas
reuocat rōnē secuta / passio
autē grauissima / culpe cōcu
piscēcia / quā racio mollit ꝛ
cōprimit / Emollire em̄ pr̄ / e
iudicare nō potest / quomō
anim9 qui est racōnis capax /
ut suaȝ passionū dn̄s / sȝ re
pressor / Neq̄ȝ em̄ fieri potest /
ut sicalis ad iracūdiaȝ. nō ira
scatur / sȝ ut racione se tēpet /
indignacōnē cohibeat / a
puniendo se reuocet / sicut
et ppheta nos docet dicens /
Irascimini. et nolite peccare /
concessit qd' nature est / nega
uit quod culpe est / Omīs ita
q̄ȝ tēperācia / ex aliis nō ex se
originē sumit / ideoq̄ȝ secūda
est / nā aut de naturalib9 susci

pit/ aut de utilibus/ itaqz aut
naturalia tẽperat/ aut uti
litatis assertor est/ demqz
nõ ibi excidit cõcupiscẽtiaz/
sz fuat ne cõcupiscẽtie serui
am⁹ Quis enĩ tantus. ut
corpales motus possit au
ferre/ nisi solus ille/ qui potu
it de infructuosa ficulnea di
cere/ hoc est malicia iudeoz
Ecce anni tres sunt ex quo
veni/ querens fructuz ex fi
culnea hac/ et nõ inuenio. suc
cide g° illaz/ cui respondit
seruus/ remitte illã z hoc ã
no/ vsqz duz fodiaz circa illã/
et mittã cophinuz stercoris
et siquidez fructuz fecerit/
quia excidende tẽporalis p
lapcionis potestatẽ/ sibi ipẽ
vendicare nõ poterat/ sz dñõ
reseruabat/ Demqz que de ho
minibus/ meliorẽ et fortiorẽ
assumim⁹/ qͣ sanctuz dauid/
qui cupiditatẽ sibi qua cõcu
pierat aquã de lacu bethle
hem/ hostili interclusaz exer
cu/ sibi auferre nõ potuit/ po
tuit mitigare/ nã cũ aliis vti
qz defuisse nõ inueniam⁹/ idest
tanto exercitus numero/ cũ
utiqz multo min⁹/ regi de ee
potuerit/ ex ceteris fontib⁹
aqua/ ĩ rõnabilez quidez cõ
cupiscẽtiaz passus/ desidera
uit eã/ que hostiuz erat circũ
fusione vallata/ vnde sine
maximo periculo/ nõ facile
potuisset deferri/ itaqz ait.
quis michi dabit potũ/ qui
est ĩ lacu bethlehem/ ad por
tam/ et cũ essent repti tres
viri/ qui hostiuz castra pcide
rent/ et deferrent aquaz

quã sũmo desiderio deside
rasset/ cognoscens q pcu
lo alieno/ aqua sibi eadez
cõstitisset/ profudit illã dño/
ne sanguinez illoz qui eã
detulerunt. bibẽ videret/
que res indicio est/ q cõcu
piscẽtia quidez rõnez puc
niat/ sz racio cupiditati re
sistat/ humanuz utiqz q
passus est dauid/ ut irrõ
nabiliter cõcupisceret/ sz il
lud laudabile qd' irrõnabi
lez cõcupiscẽtiaz/ rõnabilit
parato sinudauit remedio/
duz laudo viros/ qui eru
buerũt desideriũ sui regis/
et maluerũt finẽ eius ve
reamdie/ ul' pculo ppe sa
lutis afferre/ plus laudo
eũ qui erubuit ĩ suo deside
rio alienuz periculuz/ et aqiñ
dubie sortis pcio quesitaz
sanguinis comparauit/ simil'
quasi repssa victor cupidi
tate/ profudit aquã dño/
ut ostenderet q cõcupiscẽ
ciaz suã/ ubi cõsolacõne re
stringeret/ potest igit mẽs
sobria ĩpressione refrena
re. ac reprimere/ q̃uis g
uem passionez/ et feruorẽ
omnez cupiditatis flagicĩs
sime refrigerare/ deriua
re alio motũ/ et recte racõ
nis tractacione/ despuere
passiones/ Etenĩ cuz deus
hoĩez cõstitueret/ et in eo
mores. sensusqz plantaret
tũc motibus eius. imposu
it regale mẽtis impium
ut omĩs sensus motusqz
homĩs/ eius vigore. ac po
testate regerent/ Aduxit

ad gr̃ m creature / ut mentem
ip̃am diuinis reformaret p̃
ceptis / et sapientie instrue
ret disciplinis / quibus et
cauenda nosceret / et legẽ
da cognosceret / Mens igit̃
recta rõne tenet disciplinã
sapiẽtie / ut diuine huãna
cognoscat eruditus ĩ lege /
p quã discat / quas sibi subi
cere debeat passiones / pas
sionum autem uelut duces
sunt / naturalis delectatio
et dolor / quas sequit̃ cete /
Ille enĩ cõplectitur uniuer
sas / quarum utramq nõ solum
corporis / s3 etiam scd̃m aiãm
passiones sunt / ul' quia di
xim⁹ subessẽ his alias pas
siones / ante delectationem
cõcupiscẽtia / post delectatiõ
nem gratulatio est / ante do
lorem autẽ est timor / post
dolorẽ tristicia / cõmotio au
tem animi cõis passio / et de
lectatiõnis et doloris est /
Transeurrĩ alias / idest sup
biam. auariciam. ãbitionem.
contẽtionem. ĩuidiam. que
sũt sm̃ aĩãm passiones / trãs
currã etiam ĩexplebilẽ. vorã
di libidinem / effusionẽq lu
xurie. atq lasciuie / q̃ uicia
nexa sunt corpori / et sm̃ il
lud opant̃ / Verumtamen tẽpe
rantia / quã maxime istarum
passionum restringit ardo
rem / que primum sobrietate /
atq moderamĩe animũ tẽ
perat / mẽtem reformat / de
inde etiam deliciarum abstinẽ
cia / restringit habenas cor
palis ferocitatis / Ideo lex
recidit aborum licẽciam / epularum
copias / nõ solum ut resecã
ret luxuriam / uerum etiam ut
inhibentis contẽplatione
p̃cepti uiã tractatiõis rõnis
apiret / que irritamenta
gule / ceterasq renderet cu
piditates / corporeas passi
ones / motusq cohiberet /
Temperancia igit̃ est corre
ctionis p̃uia / discipline ma
gistra / ab hac profectus ia
cob sanctus p̃matũ / a fratre
quos nõ habebat accepit /
euisq platus assensu. doci
it ĩ reliquĩ intẽperantes /
p̃prio sibi viles eẽ indicio /
Ab hac p̃fectus ioseph / et ca
lorẽ iuuẽtutis edomuit / et
tẽptatim adulterinis animũ
illecebris / recte rõnis ĩdu
ctione firmauit / Deniq q̃
uis fortis esset et validus /
tamẽ tractatu rõnis / fulcire
se maluit / dicens vxori dñi
sui / Si dñs meus nesciat p̃t
me aliquid ĩ domo sua / et oĩa
quecũq habet in domo sua /
dedit ĩ manus meas / neq
subtractum est a me quicq /
p̃ter te / quia vxor illi⁹ es /
et quomõ faciam verbũ hoc
malum / et peccabo corã deo /
hec est igit̃ recte rõnis tra
ctatio / quã greci logismon
nũcupant / qua mens sapi
entie intentioni solidat̃ / puls̃
enĩ ratio / qd' nec b'n̄ficiis
dñi esse deberet ingrata / nec
occultum posset eẽ peccatum /
qd' deo teste cõmitteret / quẽ
latere nõ posset / Bona igi
tur ratio / que et hostilem plerumq
affectum exuit / et dolorẽ in
iurie sequestrat / deniq et

in acie plerumqz victore͞m mi
tigat/et ferituri mucrone͞
retardat/et roganite͞ mor
te͞ eripit/eo q͞ subiectis par
cere iusta racio psuadet/
na͞ de excludendo. vl' mitiga͞
do i͞iurie dolore/quis me
lior magr/q͞ꝫ patriarcha iacob/
qui priores corrigens filios/
symeon. et leui. ait/odiosu͞
me fecistis/ita ut seuus vi
dear/et vtiqz ulti fuerant
sororis i͞iuriaz/que contra
instituta patria/violato fue
rat pudore temerata/nec
potuit iacob p͞ceptor disci
pline. custos pudoris. stupꝛz
probare/co͞missuz/ſꝫ maluit
insolentes racione cohibe
re/sciens. q͞ indignacio͞nem
racio temperare posset/Tem
pancia est igit᷑. que refrenat
cupiditates/hanc p͞mis ho͞i
bus tenendaz mandauit deꝰ
dicens/de fructu aute͞ ligni
qd' est i͞ padiso/no͞ edetis/
neqz tangetis illud/ne mo
riamini/et quia no͞ est re
tenta/ideo tra͞sgressores vir
tutis egregie/paradisi exu
les facti sunt/et i͞mortalita
tis exortes/hanc lex docet/
et vniuersoꝛ infundit affe
ctus/doceri aute͞ et sapiaz
et disciplinaz scriptura testa᷑/
de temꝑancia i͞ lege/de cete
ris i͞ libro iob i͞ quo scriptuz
est/no͞ne dn͞s est qui docet
intellectuz/et disciplinaz/et
i͞ euāgelio dn͞s ipe ait/disci
te a me. quia mitis sum. et
humilis corde/et alibi ad di
scipulos ait/Ite docete omn͞s
gentes/baptiza͞tes eos in
no͞ie pr͞is et filij et sp͞us sc͞i/
Vnde aute͞ discipuli dicti/aut
quid aliud a xp͞o/nisi v͞tutu͞
opari p͞cepta discebat/dein
qꝫ dauid ait/Venite filij au
dite me/timore͞ dn͞i docebo
vos/vtiqz timor dei de nume
ro virtutuz est via/Iniciuz
sapie͞cie timor dn͞i/p quez
ascisat᷑ pie forma doctrine/
de qua paulus ait/gra͞s au
tez deo/q͞ fuistis serui pc͞i/ſꝫ
obedistis ex corde/i͞ ea͞ form͞
doctrine in qua traditi estis/
liberi autez a pc͞o/serui facti
estis iusticie/Doctrina igit᷑
facit/ut possimꝰ puenire
ad iusticiaz/potest igit᷑ acq͞
ri iusticia discendo/intenda
mꝰ igit᷑ studio/i͞ forma͞ eua͞
gelice doctrine/minimuz
studij plerqꝫ pro maximo
habet᷑/In studio eni͞ sut͞ oi͞a/
p quod adhibet᷑ obedie͞cia/
que i͞ utra͞libet parte͞ ppen
derit/aut culpa͞ adiu͞git. aut
gra͞z/hec nos i͞ p͞mo adam
traxit ad mortez/hec i͞ adaz
secu͞do/ad vitaz reuocauit/no͞
est quod cuiq͞ nr͞az ascriba
mꝰ culpam/nisi nr͞e volun
tati/nemo tenet᷑ ad culpa͞/
nisi volu͞tate ppria deflexe
rit/no͞ habent crime͞/que
inferu͞tur reluctantibus/vo
luntaria tantu͞ co͞missa/se
quit᷑ delictoꝛ i͞uidia/quod
i͞ alios deriuemꝰ/volu͞tariu͞
sibi militez legit xp͞c/volun
tariuz seruuz sibi diabolus
auctionat᷑/nemine͞ iugo
seruitutis astrictuz possidet/
nisi se prius pec͞oꝛ ere ei ve͞
didit/Quid crime͞ quasi

infirmā accusam⁹/ mēbra
mā arma sunt iniquitatis.
et arma iusticie/ audisti pau
perez īiuriā accipiētez/ pro
texisti euz/ mēbra tua arma
pietatis sunt/ quibus pau
perē ab īiuria vindicasti/
Vidisti egenuz/ donasti euz
muneribus dextere tue/
mortez a tuo pectore ptulisti/
vidisti eū qui dānatur ad
mortez/ eripuisti euz/ quia
scriptuz est/ eripe eū qui du
citur ad mortez/ mēbra tua
arma sūt iusticie/ si īiuste
homiēz perire nō passus es/
Vidisti mulierez/ castigasti
corpus tuū/ mortificasti libi
dines/ procaces meretricis
oculos/ auersatus deserui
sti/ mēbra tua arma sunt
et arma castimonie/ Conṯ
autē si oculus tuus uidit
mulierez ad cōcupiscēduz
eam/ aperuisti vulnus/ im
pressisti teluz corpori tuo/
mēbra tua arma iniquita
tis sunt/ Vidisti possessio
nez pupilloz/ et paternis
expulisti sedibus/ trāstulisti
terminos/ quos posuerūt
patres tui/ mēbra tua arma
iniquitatis sunt/ Affectus
igitur. nō caro auctor est
culpe/ caro autez volūtatis
ministra/ Nō g° vendat nos
uolūtas mā/ Clamat apo
stolus/ Nescitis qm̄ cui exhi
buistis uos seruos/ ad obe
diendūz/ serui estis ei⁹ cui
obedistis/ siue pcti ī mortē/
siue obediciōnis ad iusticiā/
Ergo si aut pctō seruim⁹/
aut iusticie/ consideremus

īque parit seruitus tolera
bilior fructus uberior/ sz
qui pt̄ esse fructus ī morte/
pctī eī stipendiū mors/
et ideo nullus ī eo fructus
est/ sz pudoris dispendiuz/
cū ea que gessim⁹ erubesci
m⁹/ seruire autez iusticie/
libertas est/ qui eī uocatus
est in dn̄o seruus/ libertus
est dn̄i/ Similiter qui liber
uocatus est/ seruus est xp̄i/
vtraqz condicio optima/ eē
sub xp̄o/ sub quo et p̄ciosa
seruitus/ et gloriosa liber
tas/ p̄ciosa seruitus/ q̄ tan
sanguinis p̄cio cōparata/
gloriosa autez libertas qm̄
nulla seruitus culpe/ nl'la
pctōz vincula cōstringūt/
nulla flagicioz onera/ nl'la
criminū cōmercia/ de gene
ris nexu seruitutis/ addi
cunt/ Disce humilitatez o hō
aplici viri cognosce magi
sterij/ seruū te dicis/ liber
tu es/ si liberz te iactas/ ser
uus es/ Nā et ille qui qua
si seruus redēptus est/ lib
tatez habet/ et iste qui qsi li
ber uocatus est/ bonū est
illi ut seruū xp̄i/ se esse co
gnoscat/ sub quo seruitus
tuta est/ et libertas secura/
quis quasi ydiotaz pauluz
ul' ī ipō iure asserit/ sciuit
eī discernere int̄ libertū
et liberz/ et ideo nō pfun
dere/ sz ppriē dixit/ qui eī
vocatus est in dn̄o seruus/
libertus est dn̄i/ simil' qui
liber vocatus est. seruus ē
xp̄i/ Reuera eī oīs xp̄i
liberti sum⁹/ nemo liber/

Omīs enī in seruitute gene
rati / quid seruili condicioni
arrogāciaz libertatis assumis /
quid titulos nobilitatis vsur
pas / seruilis hereditas / Ne
scis q te ade. atqz eue cul
culpa / mācipauerit suituti /
nescis q redimerit te xpc /
nō emerit / Nō auro nō ar
gento redēpti estis / de vana
vrā condicione / sz pcioso sang
ne agni / clamat aplus petrus /
ergo redēptus a dnō es / ser
uus es / qui creatus es / seru9
es qui redēptus es / et q̄si
dnō seruitutez debes / et q̄i
redēptori nec inferiorez putes
libertinitatez sub xpō / q̄ lib
tatez esse / ad dignitatez eq̄lis /
ad tuicionez prestācior est /
ad grāz par / aduersus lapsuz
caucior / aduersus supbiam
tecior / ita libertatez accepisti /
ut meminisse manumissoris
tui debeas / ut patrono tuo no
ueris legitimū obsequiuz de
ferenduz / ne ab ingrato reuo
cetur libertas / Quid te bea
tius / qui sub dnō regnas / et
sub patrono militas / Quid
autez est qd tibi nō contulit
dns / Legez dedit adiuxit g̃
ciaz / Lex peccatuz denūciauit /
sz i condicione lubrica / peccatū
cohibere nō potuit / Cognoui
enī peccatuz qd nesciebaz / cog
ui concupiscēciaz / qd ante pc̄i
ignorāciaz i me mortuū vide
bat̃ reuixit / ego autē mor
tuus sum pcī vulnere / Co
gnicio culpe . q̄ michi pfutura
videbat̃ hec nocuit / ut scirē
qd vitare nō poterā / peccatū
enī prodidit / et p bonū denū

ciacōnis sue pcūi ipius . acer
bauit mundiaz / Atqz supra
moduz . factuz est pcīm michi /
quia cumulatuz est / denūcia
cione mandati / Crescit enīz
culpa cū prodit̃ / nec cauet̃ /
Quomō g° bonuz mādatuz /
qd michi mors est / aut quō
nō est michi mors / qd p bonū
significacōnis sue / demōstrā
do peccatuz / opatuz est i me mor
tez / nā certuz est q mors m ac
cessit / dū qd facio agnosco per
catuz / sicut ipē dns ait / si nō
venissem et locutus fuissem
hys / peccatuz nō haberent /
Quid miraris igit̃ si lex . q̄
busdaz morti sit et dni salu
taris aduentus / p quē redē
pti sumus / Infidelis enī mortē
sibi quesiuit ex grā / manet au
tez mandatū grā / Etenī sicut
cognicio venenatorz poculo
ruz / cōsumat̃ ad disciplinaz
medicine / sic diuinū manda
tuz ad vitaz eternā / sicut au
tez ei qui male utit̃ noxijs
pocionibus / cognicio eaz in
malū vertit̃ et periculuz / et
quo magis venena cogno
uerit / hoc se intelligit am
plius periclitari / sic forma mā
dati . hys qui male legē int̃
ptant̃ / vl demōstrata . atqz i
terdicta peccata . vitare nō
possunt / mortis auctor ē /
Sicut g° bonū antidotuz .
etiaz si imprudenti . aut i te
peranti nō bonū / sic bonuz
mādatuz / etiaz si intempanti
nō est bonuz / g° bonuz mā
datuz . qd alicui mors est / Re
sponsiz igit̃ habet pme ppo
sicionis / quia pt ee bonū mā

datum. quod michi mors est / bonum per naturam salutaris precepti / mors per intemperantiam carnis / Et quia diximus esse bonum mandatum, quod in mors est / nunc discutiamus, quomodo non sit nisi mors / quod licet per bonum michi tamen operatum est mortem / Sic enim proposuit apostolus / Quod ergo bonum est michi mors est / absit. sed peccatum ut pareat peccatum per bonum michi operatum est mortem / Itaque spectemus singula / mandatum utique legis est / lex autem spiritualis est / cuius gratiam video, plenitudinem laudo / formam predico, preceptum admiror / sed quia carnalis sum ego venumdatus sub peccato / trahor invitus ad culpam / Etenim qui servo culpa dominatur, itaque odi crimen et facio. Mens odit caro concupiscit / ego tamen in utroque / qui lege mente consentio / et carne quod nolo hoc ago / bonum ergo mandatum cui consentio / et mens bona. que quod bonum est elegit / bona ad iudicandum. sed infirma plerumque ad resistendum / quia repugnat ei corpus. appetentia et captivam eam trahit ad erroris illecebras / In quo periculo unum est remedium / ut quem lex non potuit liberaret dei gratia / Sic enim scriptum est / Infelix ego homo. quis me liberabit de corpore mortis huius / gratia dei per ihesum christum dominum nostrum / itaque fit ut liceat peccatum quod latebat / idest concupiscentia mea. quam non putabam esse peccatum / mortem

michi operata sit. dum proditur et supra modum factum sit ipsum peccatum / erant enim peccata et si nesciebantur / sed cognitione cumulatum est / et quia incrementum erroris assumpsit / atque in naturam delicti / cessit forma mandati / michi tamen mors non sit / cui propitium est ad christum confugere / per quem solvimur omnis mortis periculo / Absoluta igitur etiam secunda est propositio / quia mandatum in legis mors est / et si mortem non operetur / quod eum conturbamur fragilitatis est / quam evadimus christi / Ergo ut ad exordia sermonis huius revertamur / mens bona est que hic tractationem rationis / et intendit sapientie disciplinis / sed gravis lucta est ei cum mortis corpore / et plerumque rationem mentis vincit / carnis illecebra / Et ideo deus primo legem dedit / cum mens hominis se se ad obtemperandum dedit / et ei servire cepit / ut esset subdita / sed caro subiecta non erat / quia sapientia carnis non est legi subdita / et preceptis eius repugnabat / Non enim poterat virtuti obedire cupiditatibus dedita / et lenociniis carnalibus implicata / Ideo laborandum est ut teneamus dei gratiam / mens itaque bona si rationi intendat / sed parum perfecta nisi habeat gubernacula christi / venit enim dominus ihesus qui nostras passiones cruci affigeret / peccata donaret / In cuius morte iustificati sumus / ut totus mundus eius mundaretur sanguine / Denique in morte ipsius baptizamur / Si igitur

in ipsius morte dimittuntur no-
bis peccata etiam peccatorum nobis
passiones. in illius morte mo-
riantur, illius crucis clavis
affixe teneantur. si in illius mor-
te mortui sumus quid igitur
tamquam viventes ad ea que sunt
mundana revocamur. Quid
nobis cum elementis mundi quid
cum cupiditatibus quid cum lu-
xuria atque lascivia quibus in
Christo mortui sumus. quod si sumus
in Christo mortui, in Christo resur-
reximus, cum Christo igitur versemur
cum Christo superiora que sunt non que
corruptibilia et terrena queram-
us. Christus resurgens a mortu-
is veterem hominem affixum reli-
quit novum resuscitavit. Christus
mortuus est ut et nos peccato
moreremur deo resurgeremur. mor-
tua est caro nostra, quid igitur peccatum
reviviscat quid ergo peccato obe-
dit quid igitur peccatum regnat in
mortuis cum mors finis peccati
sit. Mortui sumus carne, reno-
vati sumus spiritu, spiritu ambulemus
quia spiritum Christi accepimus. si autem
spiritus in nobis ergo sit nobis ca-
ro mortua propter peccatum, spiritus
vero vivat propter iustificatio-
nem. sic quod erat impossibile legi
solutum est. si in spiritu ambulemus
sic passiones sepelimus. si cru-
cem huius corporis non resolvamus,
si cyrographum peccati quod deletum est
in cruce Christi non rescribemus, si
veteris hominis amictum quem ex-
uimus non induamus. Scriptum
est enim in canticis: Exui tu-
nicam meam quomodo induam
eam. Lavi pedes meos quomodo
inquinabo eos. Mortificata
igitur nobis sunt corporis membra

cur eius pullulant vicia. Non
lex non prevaluit quia carnem non
mortificavit, ideo quasi umbra
preterit non coloravit, ideo
etiam obumbravit nos a sole
iustitie quia exacerbavit cri-
mina. Ergo et obfuit. quid
igitur profuit ut lex promulgaretur
si profutura non erat. Habe-
bamus legem nature, erat
unusquisque sibi lex qui opus
legis scriptum erat in corde suo.
Illam non tenuimus, cur addebatur
ei altera in cuius operibus caro
non possit iustificari. Accessit
vinculum non solutio, addita est
peccatorum agnitio non remissio
peccatorum omnis. qui poteramus
excusationem pretendere per igno-
rantiam os obstructum est omnibus.
profuit tamen michi, cepi con-
fiteri quod negabam, cepi deli-
ctum meum cognoscere et iniusti-
tiam meam non operire, cepi pronun-
ciare adversus me iniustitiam me-
am domino, et tu remisisti impieta-
tes cordis mei. Sed et illud michi
prodest quod non iustificamur ex o-
peribus legis. Non habeo igitur
unde gloriari in operibus meis
possim, non habeo unde me ia-
ctem, et ideo gloriabor in Christo.
non gloriabor quia iustus sum
sed gloriabor quia redemptus
sum. Gloriabor non quia vacu-
us peccatis sum sed quia michi remissa
sunt peccata, non gloriabor quia
profui neque quia profuit michi
quisquam sed quia pro me advoca-
tus apud patrem Christus est, sed quia
pro me Christi sanguis effusus
est. facta est michi culpa me-
a merces redemptionis, per quam
michi Christus advenit. propter me Christus

mortez gustauit/ fructuosi
or culpa. q̃ innocẽcia/ Innocẽ
cia arrogantez me fecerat/
culpa subiectuz reddidit/ ha
bes igit̃ quibus latro ꝓfuit
tibi legis/ Sz dicis/ quia ple
gez supabundauit peccatū/
sz ubi supabundauit peccatū/
supabundauit et grã/ mor
tuus es pccõ homo/ g° lex
iã nõ obest/ resurgis p grãz/
igit̃ lex profuit/ quia acqui
siuit grãz/ accepisti etiã pi
gnus xpi caritatis/ qui q̃
pro te mortuus est/ aduo
catus est tibi/ et sanguinis
sui mercẽ reseruat/ Et qui
peccorez recõciliauit patri/
multo magis cõmẽdat in
nocẽtez/ et tuet̃ subditū/ q̃
fecit inoxiuz/ Tanti igit̃ bñ
ficij debitor/ nõ rependes
obsequiuz/ heredem ~~necesse~~ te fecit
coheredez te fecit/ heredez
dei/ coheredez xpi/ spm̃ tibi
adopcõnis infudit/ nume
ra hec et adiunge/ nõ tam
ad debiti nexuz/ q̃ ad mune
ris accepti conuersacõnez/
Coheres xpi es/ si cõpacia
re/ si cõmoriare. si cõsepelia
re/ cũ xpõ suscipe passiones
eius/ ut sup̃ passiones eius.
cũ eodez esse merearis/ vide
quomõ tibi pccm̃ superiora do
nauit/ ut nichil faceret ob
esse qd' peccasti/ vide quomõ
te hortat̃ ne amittas qd'
accepisti/ breuis huiꝰ labor̃
est meta/ et corona fructus
ꝑpetui/ tolerabilis passio/
merces inestimabilis/ quid
enĩ te angit/ an ignobilita
tis abiectio/ sz erit tibi ĩfu

turz. gloriosa nobilitas de
uocionis/ ac fidei/ nunc cẽsus
tenuior victus angustior/
sz erit tibi diuine remune
racõnis eterne/ in quibus
rei vllius egere nõ possis/
Illum amissio filiorz/ recipi
es ꝑpetuos/ quos susceperas
temporales/ et dicet̃ de te/ be
atus qui habet semẽ ĩ syon/
et domesticos ĩ ierlm/ Indi
gne inquit passiones hu
iuꝰ tẽporis/ ad futurã glo
riaz/ scriptura tibi dicat/ Ad
de quia vita beata/ hys ad
uersis secularium molestiarz
aut passionuz corporaliuz nõ
minuit̃/ sz magis probat̃
adde qd' vl' patrimonij dãna
nõ sentit/ vl' necessitudinũ
forte mẽte abscondit dispẽ
dia/ absorbet dolorez/ addit
quia nescit naufragia qui
semꝑ ĩ portu tranquillitatis
est/ Quid illud q̃ labor tibi
cõmunis est cũ omĩ creatũ/
quia ꝓpter te. mũdus ipse/
seruitutez tolerat corrupcõ
nis/ quia cũ sanctis tibi la
boris huiꝰ. et expectacõis/
cõmune consorciuz est/ sol
occasuz suũ recognoscit/ lu
na defectuz errorẽ stellarz
lumina/ duz totius corporis
nři expectat̃ redempcio/
Si vereris dubios vite an
fractus. et aduersarij insi
dias/ cũ habeas auxiliuz
dei/ habeas tantũ dignacõ
nez eius/ ut filio ꝓprio pro
te nõ pepercit/ pulcre verbo
vsa est scriptura/ ut dei pa
tris erga te. piũ ꝓpositũ de
claret/ qui morti pro te

totū obtulit / qđ in plenitudi
ne ~~plenus~~ diuinitatis nichil
ipse amisit / et te redemit /
Considera affectuz patruz /
qđ pietatis est / q̄n morituri
filij suscepit periculuz / q̄n orbi
tatis hausit dolorez / ut tibi
pareret fructus redēpcōnis /
Tantuz fuit dnō studiuz tue
salutis / ut quemoduz de suo
periclitaretur / dū te lucraret /
Ille propter te dispendia mīa
suscepit / ut te diuinis inse
reret / celestibus consecraret /
Mire etiaz addidit / pro nobis
omnibus tradidit illuz / ut
ostenderet. quod ita oms dili
git / ut dilectissimuz sibi fi
liuz pro singulis traderet /
pro quibus igitur qđ super oīa
est dedit / potest fieri ut nō in
illo vniuersa donauerit / ni
chil enī excepit / qui omīu rerum
sit auctorez / Nichil est igitur
quod negari posse nobis
vereamur / nichil est in quo mu
nificencie diuine diffidere per
seuerāciē debeamus / cuius fu
it tam diuturna. et iugis
vbertas / ut primo predestina
ret / deinde uocaret / et quos
vocaret / hos et iustificaret /
et quos iustificaret / hos et
clarificaret / poterit deserere
quos tantis beneficijs suis /
usque ad premia prosecutus est /
inter tot bnficia dei / num
metuende sint alique accu
satoris insidie / si quis au
deat accusare / quos electos
diuino cernit iudicio / Nū
deus pater ipse qui contulit /
poterit sua dona rescindere /
et quos adopcione suscepit /

eos a paterni affectus grā
relegare / Sed metus est / ne
iudex seuerior sit / Considera
quē iudicez habeas / nempe
xpō dedit pater omne iudici
uz / poterit ergo te ille dāpnare /
quē redemit a morte / pro
quo se obtulit / cuius vitā sue
mortis mercē esse cognoscit
nōnne dicet / que vtilitas in
sanguine meo / si dampno quē
ipse saluaui / Deinde cōside
ras iudicez / nō consideras
aduocatuz / potest iste seuio
rez ferre sentēciaz / qui inter
pellare nō desinit / ut pater
ne reconciliacōnis in nos
conferat gram / sed et si qua imi
nerent grauia / nequaquam nos
a xpō separare deberēt / Cur
nos pro illo. nō etiā dura
et acerba toleramus / qui pro
nobis tam indigna suscepit /
Ideoque debet in nobis esse cari
tas / ut nullis periculis reuo
cemur a xpō / Scriptuz est enī
aqua multa nō poterit ex
cludere caritatez / et flumi
na nō concludent eā / quia
torrētez transit aīa dilige
tis nulla tēpestas. nullū pro
funduz periculuz. nullus ter
ror mortis. aut pene / vim
caritatis imminuit / In hijs
enī probantur / in hijs beata vi
ta est / etiaz si multis periculis
mundetur / Nō enī frangitur
sapiens doloribus corporis /
nec vexatur incōmodis / sed in
terūmis beatus manet / ne
que enī aduersa corporis / vite
beate munus imminuūt / neque
de eius suauitate. aliquid
delibant / quia nō in delectacōe

corporis. vite beatitudo est / sed in consciencia pura / ab omni labe peccati / et in eius mente qui cognoscit / quia quod bonum est hoc delectat / etiam si asperum sit / quod autem indecorum etiam si suave non mulceat / ergo enim bene vivendi / non delectacio corporalis / sed mentis prudencia est / non caro que subiecta est passioni / sed mens que iudicat / quia nichil melius delectat / quam consiliorum honestas / et operum pulcritudo / Ea igitur beate interpres est vite / melior est enim prudencia vel arbitrium passionis / quam passio / prestancius quam quod iudicat / quam quod iudicio subiectum est / Neque enim fieri potest / ut racione sit melius quod est irracionabile / habet ergo in se remuneracionem suam / qui sequitur illam / et in suo affectu premium / etiam si dura sustineat / beatus tamen est suis moribus / beatus ipsis periculis / sicut dominus diffinivit dicens / Beati qui persecucionem paciuntur propter iusticiam / Est ergo beata vita in hominibus / sed in hiis scilicet in quibus fuerit perfecta vita / Perfecta autem vita / non sensibilis ista / sed illa racionabilis secundum tractacionem racionis et mentis vivacitatem in quo non est porcio hominis / sed perfectio que non tam est in condicione hominis / quam in operacione / Ea enim beatum facit / Huic igitur viro quid est bonum / nisi ipsi sibi quod habet / et adest ei hoc bonum et tamen ei erit futurorum bonorum / de hoc bono dixit salomon / Bibe aquam de tuis vasis et de puteorum tuorum fontibus / Superfluant tibi aque de tuo fonte / in tuas autem plateas discurrant / sint tibi soli constitute / et nemo alienus sit particeps tibi / fons aque tue proprius tibi sit / utere igitur interno bono tuo / Testimonium autem bonitatis maximum / quem qui habet alia non requirit / quid enim requirat qui inferiora despiciat / prestantissimo autem inhereat / sicut scriptum est / cervus amicicie et pullus graciarum confabuletur tibi / Amicicia autem precedat te et una sit tecum in omni tempore / Bona enim virtutum amicicia / et summi boni caritas / nichil itaque aliud querit perfectus ille / nisi solum et preclarum bonum / unde et dicit. Unam pecii a domino hanc requiram / ut inhabitem in domo domini / omnibus diebus vite mee / et videam delectacionem domini / Neque vero tanquam angustum in opere quoque fastidias / quia unius hominis velut solitaria societate contentus sit / Huius enim amicicia ceditur plurimus erit / abundant enim huiusmodi viro / ad beatitudinem et ad possessionem boni / et ideo nichil aliud desiderat / nichil enim quia novum expectat / qui omnia habet / nichil est enim boni quod non habeat / nec superfluis delectatur sed necessariis / et eo ipso necessario quod non sibi sed ceteris adherentibus sibi necessarium sit / Ideoque indulget quod abunde teneris hominis proposito non discrepet quod faciat / utique virum.

et rationali et exteriorem hominem
iuxta atque interiorem deo
ut fiat in utroque unus spiritus /
Huius igitur propositi nec dispendio
minuitur / nec adversis fran-
gitur / nec repagulis inhibetur /
nec suorum amissionibus me-
stificatur / ad cuius informacionem
dicit apostolus / Nolumus autem
ignorare vos fratres de dormi-
entibus / ut non tristes sitis / sicut
et ceteri qui spem non habent /
Solatur enim se resurrectionis
fide / et remuneracionis gratia /
nec rapitur ea mente mesticia /
que adheret deo / et divine pre-
sencie voluptate letatur / Qui
autem contristatur hic / non secundum
deum contristatur / qui autem non
secundum deum / hoc plenum stul-
ticie / A perfecto igitur abest / huius
mundi tristicia / que non secundum deum
et omnis sollicitudo corporalis
erumne / huiusmodi enim inducti
omni mentis atque substancie.
non annumeratur habitudo cor-
poris et quidam exterioris
usus nature / cum simul adver-
sis delicias corporis fragilita-
temque ipsam nature / orbitatis
dispendia / contumelias. Iun-
ctus animus uniformem debeat
servare constanciam / ut corporis
ipsum scindat / sensusque exuat
carnis / qui beatitudinis palmam
habere desiderat / cuius fructus non
in unius porcione sit / sed in plu-
rimarum / et si fieri potest / omnium sit vir-
tutum consorcio / Restat igitur per-
fectus / in commoda huius corporis
aut adversa mundi / neque sentit /
qui alienum ab huiusmodi me-
tu ne occidant animum gerit /
Non enim vita perfectior / si his

careat definitur / sed si ista contemp-
nat / nam si ita definiret / ut eius
esset beata vita / que ab huiusmo-
di casibus expers vacaretque re-
periri posset / utique hiis acciden-
tibus non possit beatus aliquis
definiri / Ea igitur sequestrata sunt /
et hoc solum in estimacione beate
vite est requisitum / ut non in
hiis sed in possessione veri boni eius
definicio teneretur / quoniam quod
habet despicit / ceterum nec requi-
rit / Quero nunc utrum sapiens
delectetur sanitate corporis / ne-
gare non possumus quin delectetur
secundum naturam / et libenter accipiat /
non dolorem aliquid quam dolorem /
nisi forte pro christo / pro quo si
causa poscat / et debilitatem
corporis / propterea accipiat / et
totum corpus suum morti offe-
rat / idem tamen etiam propter causam
fidei atque iusticie. si desit / sanitas
non afficiatur animo / neque frangitur
dolore corporis / qui se potest vir-
tutum perfectione solari / Quero
etiam utrum delectetur liberis / quis
istud abnuat / neque enim durus
et ferreus. sed perfectus queritur /
Tamen et si amittat liberos / non
ideo minus beatus / qui non ideo mi-
nus perfectus / quod enim perfecti beatum
quin etiam si adversa toleret /
quam si secundis affluat / magis
solet huiusmodi videri perfectus
quivis neque qui si desint / neque
si assint / externa commoda. aut
corporalis leticia / decedere quit
quam virtuti soleat vel accedere /
sed plerisque tamen laudi fuit to-
lerasse adversa fortiter / quam non
incidisse / verum hec specie esti-
matur. non pondere / illud pro-
fundum. virum iustum nichil velle

nisi illud solum et preclarum bonum
huic soli intendere hoc unum
in bonis ducere non aliud cum
illo sed solum ipsum semper desiderare
hoc delectari. cui si aliud adiun
gatur quod delectet eum ut est filiorum
suauitas non illud amittit sed
istud adiungitur nec enim mi
nuunt accidentia ad beatitudinem
que augere non possunt quia
plenum illud et inuiolabile ma
net in quod anima sese induit
et cui se inserunt. et infudit
manet semper inter aduersa
et delectabilia perfecta uirtus
neque dum aduersa de perfecto
ne eius quicquam minuunt atque
delectabilia adiungunt perfe
ctioni. Quid enim est quis qui
ad summum ascendit aut damp
ni de caducis sentiat aut com
moditatis neque vero quod gra
uissimum apud plerosque ha
betur se miserum putaunt si in
captiuitatem uel ipse ueniat.
uel eius filii Non enim intolle
rabiliter feret quod habet na
tura uel quod uidetur domino Deni
que iustus dixit. bonum uerbum
quod locutus est dominus et dixit
fiat pax et fides in diebus
meis Non utique iustus iste e
zechias in filios deflexisse eun
dum captiuitatis gratulabatur
sed uoluntati domini obuiare non
poterat et ideo mandata eius
equanimiter suscipiebat ut
seruulus Accedit illud quod
estimare poterat posse et
in captiuitate meritum emi
nere uirtutis neque enim minus
beatus Jeremias in captiuita
te minus etiam dauid minus
esdra minus beati ananias

azarias et misahel qui si in
captiuitatem non incidissent
tum ideo in captiuitate ducti
sunt ut populo in presentia in cap
tiuitate solatia et spem eius
dende captiuitatis afferret
Perfecti est enim uiri cotidianam
nature sustentare cum uirtute
et ad meliora adducere nec
succumbere hiis qui plerisque
terribilia. et formidolosa
uidentur sed qui forte militem
grauissimorum casuum sustine
incursus conflictus subire
et qui prouidum gubernato
rem nauem in tempestate rege
atque occurrendo insurgentibus
fluctibus magis uitare
naufragium. sulcando undas
quam declinando non iste in persecu
tione pauidus non in tormen
tis mollior ne torquentem
exasperet sed qui athleta for
tis qui repugnat uerbera
tem si non ictis certe sermonis
flagello qui metuenda mul
tis tormenta despiciat dicens
sagitte infantium facte sunt
plage eorum qui cum grauissimo
licet dolore luctetur nec se
miserabilem prebeat sed ondat
tamen in laterna lumen etiam
inter asperas procellas et gra
uissimos flatus suam lucere
nec extingui posse uirtutem
Non iste in suorum iniuriis mol
lis nec de sepulcro sollicitus
sui corporis cum sciat celum debi
tum et plebis abiectior sed
fiat iudex seuerus infide
lium perfidiam errores que con
despernans ut daniel qui sa
cerdotum furta prodebat et
superstitiones eorum redargue

bat / ostendens nllā vritate
subnixis / sȝ fraudibus ad
umbratis / talis vir · post
mo est pfectus / qui oms
uelit bene agere / nichil qȝ
aliqn accidere mali / et si p
ter uolūtatez eius accide
rit / ipē tamē de ppria uolū
tate nil amittit / Sedȝ forte
aliquis putet egritudinez /
atqȝ imbecillitatez corporis
impedimēto esse / ad pfectō
nis munus iplendū / eo q
nō possint opa manuū
vlla factaqȝ procedere / ve
rū ea sibi iustus īpedimē
to esse / nō senciet / īmo eti
am eū qui illa miserabilit
defleat / corripiet · et quasi
ignauū arguet / quod pl9
in corporis usu / q̄ in aīa vir
tute constituat / q ea quib9
seruat desideret cū hēat /
qd alijs magis possit tribue /
q ī paupertate īgemiscat / q
possit sup mūdi opes esse /
fideli eni totus mūdus di
uiciarū est / q ignobilitatē
defleat / qui debeat despicē
regias potestates / diuitib9
et potētibus impare / Hec
eni vita iusti / qui etiā quas
habeat facultates cōmu
nes estimare debeat / īmo
etiaȝ ī opibus diuidere / dis
pensare paupibus / recidē
voluntates pprias / tenuare
sūptū / adhibere psimoniā
tēpantie / sobrietatē tenere
ī prosperis / paciēciā ī aduīsis /
ī dolore tolerāciā / magnāni
mitatē ī piculis / sanitatis ppe
tue vota nescire / mortis ī
minētis terrore nō cōcuti /
neqȝ eū prestanciorē putaē /
cui sedm naturā liberi ppē
qui · salubritas · leticia · afflu
encia redundauerint / q̄ cui
illa defuerint / neqȝ exter
nis seculi / sȝ virtutis domesti
ce merita pensare / Illā quo
qȝ formā iusti eē · quis ab
nuat / nichil reformidet / ni
virtutis dispendia / alior
qȝ vanas formidines cōpri
mat / quas habeant de pīcu
lor sollicitudine / mortis ho
re / corporis īfirmitate / ut
doceat dissolui corpore / et
esse cū xpō / multo meli9 ut
ostendat · quia opacōnes
nō impediūtur · debilitatib9
corporis / sȝ augent / neqȝ sple
dore generis / aut ppinquor
subsidijs / aut opibus / sȝ bo
no cōmendant affectu / Ne
qȝ eni min9 beatus helias
q̄ moyses / cū alter ibi indi
gus · melotide vili · sine filijs ·
sine sūptu · sine comite / alter
ppli ductor / letus sobole suc
cinctus potēcia / diuerso gñe
meritū equale fundauerit /
sicut ī euāgelio declaratū
est / qñdo cū dnō ihū / in re
surrectōnis gloria refulse
rint / Videt eni parē hijs qi
paribus glorie sue / testibus
dedisse mercedē / nec minus
beatus eliseus / q̄ dauid / cū
alter regibus subditus / alt
regali potestate pditus / pphe
tice sanctificacōnis haut dis
parem adepti sint grām / qd
eni deest ei / qui illud bonū
possidet / et habet sibi semp
comitē · sociūqȝ · virtutē / In
quo statu · nō potētissim9 / ī

qua paupertate no dives, i qua
generis ignobilitate no clarus,
In quo ocio no laboriosus,
i qua debilitate no vegetus,
In qua ifirmitate no fortis
In qua somni quiete feriatus
que etiam quiescentem virtus
ppria no relinquit, in qua
solitudine no stipatus, que
vita beata circuidat, que ve
stit gra, que glorie amictus
illustrat. No minus etiam ocio
sus q cu operatur beatus, n
minus dormiens q vigilans
gloriosus, quia minus dormi
ens q cu vigilat incolumis et
insanus est. Quando autem se
ratus videri pt, cuius mens
semp operatur, qn autem solus
qui cu illo semp bonus e de
quo ait pheta replebimur in
bonis domus tue, qn abiectus
cuius conversacio est i celo, qn
no decorus, qui ad illius deco
ri et solus bonus se conform
silitudinem, qui etiam si membris
solutus sit, tamen mente se eri
gat, et tamqua ille qui cytha
ra canere solitus, si etiam dis
sipatam resolutis nervis et
confractam videat, et usu eius
interruptum abiciat eam, atque
eius numero no requirat,
sz voce ipe se mulceat, ita et
iste cytharam corporis vicio
sam iacere patietur, corde se ob
lectabit, bone conscientie recor
dacione mulcebit, divinis
oraculis et scriptis pheticis
allevabit, suave illud et io
cundum cuo tenens mente co
plectens, cui nichil triste pos
sit accidere, cum semp ei divi
ne presencie aspiret gracia.

et ipe sibi assit summa animi
tranquillitate perfusus .:.

Explicit liber unus sancti
ambrosii de vita beata sequitur
alius liber eiusdem de eadem

[S]uperiori libro de virtu
tum preceptis dispu
tavimus, sequentia cla
rorum virorum virtutum
exemplis, qui i summis periculis
positi btitudinem vite no ami
serunt. An no beatus iacob.
etiam cu patriam relinqueret,
immo plane beatus, qui dura
exilii suscepit, ut fris mitiga
ret iracundiam, nam si beatus
est qui peccatum declinat,
utique negari beatus esse no
pt, qui alterius culpam levat
crimen avertit, paratum itaque
parricidium declinavit exilio
voluntario, eoque facto sibi sa
lutem quesivit, fri innocenciam
donavit. A deuto itaque eum
divina ubique comitata est
gra, ut et cu dormiret beate
vite munus acquireret, vide
bat enim futurorum misteria,
et divina audiebat oracu
la. Bonus in somno operarius
et i paupertate dives, qui in
cenarie vite munere, et pa
trimonium et coniugium, eodem
paravit officio, idest fraterni
affectus reconciliator egregi
us, certavit muneribus et
obsequiis, ut indignacionem
omnem excluderet, dolorem
offensionis averteret, omnes

se minorē exilio nō fuisse/ q̇
posset largiri que nō accepe
rat/ Sz nimis ad inferiora
pcero/ et vtilia transeanro cū
prius definiendu3 sit/ q̇d sit
beat9/ Scriptu3 est enī be
atus vir. qui nō abijt ī con
silio ipior3 et ī via peccator3
nō stetit/ et ī cathedra pesti
lencie nō sedit/ hoc scptura
significante/ eū beatu3 esse/
qui tela pfidor3 consorcio/ tē
perauerit/ ea est enī ipietas/
auctore3 vite/ et parēte3 quē
da3 salutis/ nō recognoscere/
ul' ī pctō nō manserit/ ul' ī lu
xuria atq3 lasciuia nō pseue
rauerit/ ipm quoq3 in lege i
dnī die ac nocte meditātē/
fore tanq̄ lignū q̇d dabit
fructu3 ī tēpore suo/ supiora
merita sunt pmior3/ hoc me
ritor3 pmiu3/ Quid hor3 que
ad meritu3 btitudinis spectāt
defuit scō iacob/ qui tantu3
affuit a pfidor3 consorcijs/
ut ex eo fidelis pplus. nomē
acciperet isrl' dictus/ eo q̇ deū
mentis interne oculis intu
eret; peccati abstinens/ a lu
xurie omīs ebrietate sobrius/
ut dura labor3 absorbuerit
om̄ secura neglexerit/ Nōne
pulcre et vere de hoc dictū ē
q̇d et hic fructu3 suū dabit
ī suo tēpore/ De quo scriptū ē
Ecce odor filij mei/ tanq̄ odor
agri pleni/ erat enī pfectus
in om̄i flore virtutu3/ et sa
cre benedictōis. atq3 celestiū
redolebat grā3/ Ipē est enī
ager. quē benedixit dn̄s/ nō
iste terren9 aut horridus sil
uis adhuc frigosus/ torren
tibus/ aut palustris pigrior
bus aquis/ aut ieiun9 frumē
tis/ aut inutilis vitibus/ aut
ī fecunda glarea saxosus/
aut hiulcis et aridus sicci
tate/ aut sanguine madid9/
aut sentibus incultus/ sz ille
ager. de quo dicit ecclia ī cā
ticis/ Adiuraui uos filie ihe
rusalem/ in virtutibus. et
fortitudinibus agri/ hic nā
q3 est ager/ de quo et dn̄s a
it/ Et spēs agri meū est/ In
hoc agro. uua illa reperitur/
que expressa. sanguīnē fudit/
et mūdu3 diluit/ In hoc agro
est ficus illa/ sub qua sancti
requiescunt/ spūalis gracie
suauitate recreati/ In hoc
agro. est oliua illa fructi
fera/ dulce fluens pacis vn
guētu3/ In hoc agro florent
mala granata/ que plurimos
fructus. vno fidei munimīe
regūt/ et quoda3 fouente ca
ritatis amplexu/ Hos igit2
fructus redolebat iacob/ qui
deū p pericula sequebat2/ et
tutu3 se eius ubiq3 deductio
ne credebat/ nā licet dulcis
et suauis odor sit agri/ qui a
est odor nature/ tamē in scō
priarcha. virtutu3 spirabat
grā/ q̄ continens erat parsi
moīa/ qui cibu3 sibi paratu3
nō expetiuit/ sz petenti frī.
sine dilacōne concessit/ a q°
primatus benedictōis ac
cepit q̄ pius erga parentes.
ut pferri germano seniori
materno mereret2 et pater
ne bn̄dictōis munere sa
craret2 q̄ religiosus. ut fra
trē renuisset ledere/ q̄ ve

recandus. ut patrē timeret
fallere / q̄ honorificās. ut ma
tri quod iubebat nō posset ne
gare ꝫ nec parentes nobis in
excusati relinquēdi sunt / q̄ iu
niorē filiū seniori ptulerunt /
simul cauendū. ne quis eorū
dū intendit exemplo / vnq̄
inter filios habeat iudiciū /
ut alterū diligendū putet al
terū post habendū / hinc enī
excitant̄ odia fraterna / et de
pectine vilis ira-cuncto frā
nus parricidale cōponit̄ / ei
dem foueat prolem mēsura
pietatis / Esto tamē ut aliqd
sibi amplius. circa blandiorē.
aut simiiliorē rapiat affectꝰ /
par debet circa oīs esse for
ma iusticie / plus confert̄ di
lecto. cū fratrū amor q̄ritur /
plus autē adimit̄ ei. qui p̄
lationis iniuste onerat̄ iniuia
Comminabat̄ esau. q̄ fratrē
suū occideret / nec fratna cū
germanitas / nec parētū re
uerētia / a parricidali furore
reuocabat / et dolebat sibi be
nedictōnē esse preptā / Cuiꝰ
utiqꝫ litigiū / se māsuetudine
debebat probare nō scelere /
Sꝫ et rebecca nō q̄i filiū filio /
ꝫ q̄i iustū. pferebat iniusto /
etenī apud mīrē piā misteri
ū pignori p̄ponderabat / illū
nō tam fratri pferebat / q̄ of
ferebat dnō / quē sciebat col
latū sibi munꝰ. posse seruare /
ī quo et alti cōsulebat quē
diuine subducebat offense /
ne grauiorē implicaret̄ reatu /
si accepte grāz benedictōis
amitteret / Accipe tamē bo
nū certamen inter parētes /

mater deferat affectū / pater
iudiciū / mater circa iuniorē
tenera pietate p̄pendat / pr
circa seniorē. naturā honori
ficētie seruet / hic magis hono
ret / illa plus diligat / dū sin
guli singulos foueant / non
in vnū uterqꝫ conspirent / de
fraudent alterū / fiat equitas
inter diuersa certamīa / et
disparibus studijs / par vtrqꝫ.
atqꝫ equalis parentū amor
et grāz conferat̄ cōpenset al
ter: qd' alter īminuit / Sic pio
affectu ysaac patriarcha / et
scā rebecca certabat / ut neu
trū inferiorē facerēt / ꝫ vtrūqꝫ
equalē / vicit tamē ille qui p̄
ferebat̄ oraculo / vicit īpigri
cia tarditatē / māsuetudo du
riciā / dū alter venatu aspo
predā querit agrestē / hic mi
tiū cibos morū / hic domesti
grāz / hic tenere māsuetudīs.
atqꝫ pietatis / pio patri dulces
epulas ministrauit / plus pla
cet ī animis quicquid occur
rerit / q̄ quicquid affectatū
puniueris deferendū / Ac
cessit ad oues iacob / et at
tulit īnocētie partus / ul' sa
cre p̄phetie munera / quia pa
triarche cibū. nullū credidit
dulciorē esse q̄ xpm / qui sic
ouis ad occisionē ductus
est / et sicut agnus ad victi
mā / hunc publico parenti
ul' ipsō cuiꝰ typū gerebat
cibū vtilē iudicabat / quo
futura erat remissio pccōr /
ideo stolā accepit frīs sui / q̄
senili p̄stabat sapiētia / ideo
minor frater / seniorē frēz
exuit / quia fidei emicuit

dignitate/ Hanc stolā enī
typo rebecca protulit/ et de
dit filio iuniori stolā veteris
testamētī/ stolā pphetarū et sac
dotalē/ stolā illā regalē da
uidicā/ stolā salomonis. eze
chie. et Josue regū/ et dedit
pplo xpiano/ qui uti amictu
sciret accepto/ qm̄ populus
iudeorū/ eā sine vsu habebat/
et pprios nesciebat ornatus/
Jacebat hec stola in vmbra
abiecta/ atq; neglecta/ Obscu
rabatur enī tenebrosā ipieta
tis caligine/ nec ī angusto
corde ppli iudaici/ latius po
terat explicari/ Induit eā
xpianus pplus et refulsit/
illuminauit eā sue fidei cla
ritate/ et piorū luce factorū/
Agnouit ysaac notū odorē
generis sui/ recognouit sto
lam scripture veteris/ sz vocē
plebis veteris nō recogno
uit/ et ideo cognouit eē mu
tatā/ Manet enī hodie sto
la eadē/ sz ppli deuotioris ca
nora cepit esse confessio/ ac
rito dixit/ Vox quidē uox ia
cob/ manus autē manus esau/
Et odoratus est odorē vesti
mētorū/ Et fortasse illud est/
quia nō opibus iustificamur/
sz fide/ qm̄ carnalis infirmitas/
opibus ipedimēto est/ sz fidei
claritas. factorū obumbrat er
rorē/ que meretur ueniā de
lictorū/ celebrata būdictione/
postea senior frater aduenit/
quo declaratur. pus eē regnū
qz synagoge/ in pdestinatione
delatā/ sz submitasse synago
gam/ ut supabundaret pec
catū/ et cū supabundasset
peccatū/ supabundaret gratia/
simul clareret ipigrā milite
regni celestis/ candidatū esse
debere/ ut pripiat būdictōē/
et progatiuā sue cōmendatio
nis vsurpet/ vnde nō est noti
tus a prē iunior filius/ sz lau
datus/ qd' ait ysaac/ Frater tu
us cū dolo ueniens/ accepit
benedictōnē tuā/ Bona enī
ubi irrephensibilis est rapina/
Jrrephensibilis autē rapina
pietatis/ quia a diebus Johis
regnū celorū cogitur/ et cogētes
diripiunt illud/ Festinantes
autē fratres pascha celebra
bant/ qui festināntes māducā
bant agnū/ nō demorantes/ et
frēr beniamin sciēs ioseph pie
cōmento fraudis. accessit
et tenuit/ Et ipē tamē ut bū
dicetur/ cogendo eliciut et ī
petrauit/ sz eā būdictionē/ q
cū supiore cōgruerēt. et cōue
niret/ ut seruiret frī suo/ Et
enī qui impare nō poterat
et alterū regere/ seruire debebat/
ut a prudentiore regeretur/ ne
qz enī fuit/ sancti priarche/ ut fi
liū suū degeneri condicione s
uitutis addiceret/ sz ut bonus
pater cū duos haberet filios/
vnū intempantē/ prudētē
et sobriū alterū. utriq; consu
leret/ Jntempanti prefecit so
briū/ et insipientē prudenti
statuit obedire/ quia insipiēs
nō pt uoluntarius uirtutis
esse discipulus/ nec pseuerare
in studio/ quia stultus sicut lu
na mutatur/ meritoq; ei liber
tatē pprii negauit arbitrii/ ne
uelut nauis in fluctibus sine
gubernatore fluitaret/ sz sub

didit eu3 fr̄i/ sc̄dm q̄ scriptū ē
seruit eni͞ imprudens prud̄e
ti/ recte g°. cu͞ subdidit/ ut regē
tis impio. siui melioraret ef
fectu3/ ideo ait. sup gladiu3
tuū viues/ et serues fr̄i tuo/
Una eni͞ est pietas crudelita
tis/ et mansuetudo duris mo
tibus p̄stat/ Seruit omn̄s qui
auctoritate3 pure nō habet
cōsciētie/ seruit quicūq3 ul' me
tu frangit² ul' delectacōne ir
retit² ul' cupiditatib⁹ ducat²
ul' indignacōne exasperat²/ ul'
merore deicit²/ Seruilis eni͞
est omn̄s passio/ qm̄ qui facit
peccatu3. seruus est pc̄ti/ et qd'
peius est/ multor3 seruus est/
qui subiectus est vicijs mlt̄s/
s3 omn̄s addixit/ ut seruicio
ei exire nō liceat/ At uero
ille qui uoluntatis sue arbi
ter est/ iudex consilij. infpreꝯ
iudicij. qui coherceret corporee
appetēcia3 passionis/ qui ea
que agit bene agit/ bene au
te3 agens/ recte agit/ et qui
recte agit/ inculpate et irre
p̄hensibilit' agit/ habēs suor3
actuū p̄tate3/ Is profecto lib'
est/ nā qui omīa prudenter
agit/ et ita viuit ut vult/ is
solus est liber/ nō condicio
fortuitu3 seruū facit/ s3 probro
sa insipiēcia/ Deniq3 famlūs
prudens/ regit dn̄os stultos/
et probi serui dn̄s fenerabit/
quid fenerabit/ nō utiq3
pecunia3 s3 sapiā3/ sicut 7 lex
dicit/ fenerabis gentibus mlt̄
tis/ tu autē mutuū nō accipi
es/ fenerabit iudeus/ p̄schto/
diuine legis oracula/ s3 quia
ipē legis misteria videre nō
potuit/ et que habebat ne
sciu3 oracula/ qui litterā fene
rabat gentibus/ nūc ab hijs
sp̄ualis doctrine. grā3 mutu
at² meritoq3 subiectus est
seruituti/ qm̄ qui mutuat² ser
uus est/ quasi addictus feno
ri creditoris/ qui autē pie do
ctrine fenus impcit/ is est
princeps sicut lex dicit/ p̄nceps
eris gentiu3 multar3/ tibi au
te3 princeps nō erit/ p̄nceps
eni3 est/ qui regit/ qui et hīc
sapiēcie p̄ncipatu3/ quē habu
it p̄plus iudeor3/ s3 qm̄ quod
docebat seruare nō potuit/
debet discere qd' docere nesci
uit/ hoc est igit² qd' ait/ p̄riar
cha ysaac/ serues fr̄i tuo/ erit
aute3 cu3 deposueris/ et sol
ueris iugu3 illius/ a collo tuo/
significans duos futuros
p̄plos/ vnū ancille filiu3/ alte
ru3 libere/ seruit autē littera
libera est grā/ cuiq3 p̄plm̄ qui
hēc intendit/ tam diu seruu3
fore/ q̄diu sp̄alis doctrine se
quat² infp̄rete3/ tūc quoq3
illud futuru3 quod aplūs ait/
ut reliquie salue fiant/ s̄m
electione3 grē/ serues g° fr̄i
tuo/ s3 tūc senties seruitutis
profectu3/ cu͞ voluntarius po
cius q̄ coactus. obedire cepe
ris fratri/ hinc orta est inui
dia/ et minitabat² esau/ q̄ post
obitu3 pr̄is fr̄e3 occideret/ s3
sicud accideret/ dicitm⁹ ad re
beccā/ quēadmodu3 prudēdu3
sit/ ne inuidia iracūdia3 exci
tet/ iracūdia ī parricidiū pro
ruat/ veniat rebecca hoc ē
induat² paciēcia/ bona custos
īnocēcie suadeat/ ut ire loci

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

derim⁹ Concedam⁹ aliquo lō
gius / donec tēpore molliat²
indignatio / offensionis furre
pat obliuio / itaqz patientia
nec exiliuz reformidat / sz m
pigre suscipit / nō tam ut pi
culuz salutis / qͣ ut incentiuū
sceleris declinet / Mater quo
qz pia / abesse sibi dilectissimū
filiū tolerat / plus ei collatura
quē lesit / vtreqz tamē consu
lens / ut alterū imunē a piculo /
alterū integruz p̄staret a cri
mine / audiuim⁹ quid corpore
is ebria cupiditatib⁹ i tempe
rantia locuta sit / cōsiderem⁹
quid uera virtus agat / nichil
requirit nisi dei gr̄az / solū il
lud et sūmuz bonū sequit² /
solo eo contēta est / a quo ac
cepim⁹ omīa / ipī autē nichil
conferim⁹ / qz nullo indiget
sicut ait dauid / dixi dnō deus
meus es tu / qm̄ bonoꝝ meoꝝ
nō indiges / quo eni indiget
qui abundat omībus / et no
bis largit² vniuersa / oīa sine
affectu ministrat / et pfectus
est iacob / et dormiuit / qd' est
quieti animi indiciuz / et vidit
angelos dei ascendētes et de
scendentes / hoc est xp̄m pui
dit in terris / ad quē angelo
ruz caterua descendit / atqz
ascendit / obsequiuz ꝓo dnō /
pio p̄bitura seruitio / Et ve
nit ad puteū ut biberet de
suis vasis / et de puteoꝝ suoꝝ
fontibus / et supfluerent ei
aque de suo fonte / fons eni
vite est i manibus iusti / Et
venit ad laban / et oues eius
pauit / Iniquitas i comitata
resident / sapientia regendi of

ficiuz nō amittit / nescit ul'ali
enis vacare / nescit exul esse
i pegrinus / Quomō eni exul
que vbiqz suū seruat / et in se
habet quod possidet / qͥ merce
narius īgredit² iustus / et re
ctor est / qui sibi gregē militaꝝ
p̄stantiūqz virtutuz / splēdore
fulgētez / euāgelice p̄dicacōis
ministerio colligebat / ut peti
turis ouibus ut virgaz stora
cinaz et nucinā / et de platano
ꝓponeret i ueniis / quo cōspi
scentes beatissime trinitatis
p̄figurata misteria / haut qͣqͣ
decolores fetus pie mētis con
ceptōne formarent / Bone o
ues / que bonoꝝ partus ope
ruz fidei sacre / nō degeneres
ediderūt / p storacez significat²
incensuz / et sacrificiuz vespti
nuz / qd' deo patri defert² i psal
mo / p nucinaz virgā . sacerdota
le xp̄ō mun⁹ defertur / hec eni
virga aaron / que reposita flo
ruit / qua sacerdotalis grā san
ctificacōis emicuit / p plata
nuz sp̄ālis fructus significat²
ubertas / quia arbori huic vitis
ānectitur / ut p eius lata cōsor
cia / partus sese vberes fūdūt /
Siquidez dnīce munera passi
onis . remissionēqz oīm pctōꝝ /
adiuncta sp̄ūs grā dare con
sueuit / his itaqz ut scriptura
dicat / diues factus est ualde /
bonū gregē nutriēs xp̄ō / quē
fidei titulo / et varietate vir
tutuz nobilitat insignibus / ita
qz nec sibi videbat² angustus
censu fidei opim⁹ / et labe filii⁹
ut opulentissim⁹ i mundiaz uo
cabat² / qui suū gregē alieni gre
gis accessione cumulasset / et

dixit ei deus / revertere ī t'rā
patris tui / et in gentē tuā / et
ego ero tecū / ostendens ei
nichil deesse / cui adesset om̄i
plenitudo / hoc solū abunda
re pfecte / in hoc constare oīa
et ad ipm̄ referri / nichil ei no
uū. nichil supfluū. necessā
riū / cui pax fida suppeteret /
p quā reconciliaret / que p̄mo
fuerant discrepantia / nec mi
rū si pacē haberet / qui colū
nā statuerat / et vixerat
deo / que est ecclā / colūna eni
et firmamētū dicta est ve
ritatis / eā vngunt. qui ī xp̄m
fidei ī paupes misericordie fū
dit vnguentū / Illuc conside
remus. qualis vir iustus esse
debeat / si inuidia fuerit ex
orta / Primū ut declinet eā /
Melius est eni sine lite ab
ire / q̄ residere cū iurgio / de
inde ut talia possideat / que
sciāt auferre possit / ut ī nullo
teneri ab aduersario possit /
obnoxius si dicat / Cognosce
si quid tuū est / apud me / et q̄
sivit laban / et nichil suū īue
nit / apud iacob / Magnus vir
et vere beatus / qui nichil suū
amittere / nichil alienū h'ē /
hoc est nichil minus habē / nichil
supfluū / Itaqꝫ ille pfectus ē /
cui nichil deest / iustus. cui ni
chil sup est / hoc eni est iusticie / tenere mēsurā / qūta virtus
cui societas lucrū dabat / nō
irrogabat dispendiū / hoc est
pfectū esse / adherentibus sibi
cōmodi plurimū dare / nichil
afferre ī cōmodi / deniqꝫ is q̄
nocere cupiebat / manē eū
nō potuit dimittere / Sapiēs
eni nūq̄ inanis est / semp ī se
habens amictū prudencie /
qui potest dicere iusticiā in
duebam / et vestiebaꝫ iudiciū /
sicut dixit iob / nāqꝫ hec mē
tis sunt intima uelamia / que
nemo alius possit auferre /
nisi cū aliquē sua culpa dis
poliat / Deniqꝫ sic despoliatus
adam / nudus inuentus ē
At vero ioseph. etiā uesti
mento exteriore relicto / nu
dus nō erat / qui salua ha
bebat indumēta virtutis
Nūq̄ g° inanis sapiens / nā
quomō inanis / qui de plē
tudine xp̄i accipit / et seruat
acceptū / Quomō inanis /
cui repleta est aīā / que acce
pte grē uestimēta custodit /
Illud metuendū est / ne q̄s
īnocēcie uelamē amittat / ne
impii sacrilege psecucōnis ī
tencione / terminos iusticie p
tergressi / uestimētū anime.
ac mentis eripiant / q̄d nō
accidit / nisi prius aliquē / uox
sue iniquitatis exuerit / vn
de et dauid dicit / si est iniq
tas ī manibus meis / decidā
merito ab inimicis inanis / p
sequatur inimicus aīā meā /
et cōmphendat / nemo g° ex
inimicis. potest tuā aīā cō
phendere / nisi prius īanis
fuerit effecta / Noli igitur me
tuere eos / qui possūt auri ar
gentiqꝫ cōpilare thesauros /
Isti nichil tibi auferūt / hoc
eni auferūt. q̄d nō habebas /
hoc auferūt. q̄d possidē nō
poteras / hoc auferūt quod
nō ornabat aīā tuā / sꝫ one
rabat / hoc auferūt q̄d nō lo

impletabat cor tuum / sed potius
despiciebat / ubi enim fuerit
thesaurus tuus / ibi erit et
cor tuum / sicut audisti. legisti
hodie / Multi seris portarum su-
arum includunt aurum suum / ad hor-
vectibus et claustris suis
credunt / multi vigiles adhi-
bent / sed ipsi quoque plus ipsos
solent timere custodes / multi
defenso auro incubant / Aurum
eorum sub terra / et cor eorum sub
terra / Cave ergo ne et tu cor
tuum terre vivus infodias / non
ergo auri istius metuendi fures /
ille tibi cavendus est fenera-
tor / qui substantiam anime tue
scrutatur / si qua peccati generis
aera contraxeris / qui cor tuum
includit solo / qui animam tuam
eo respite obruit / quo aurum
terreum / qui mentem tuam certis-
simam inclusat thesauris / et
gravi condit sepulcro / de quo
nullus resurgit / Sequere
sanctum iacob / qui neque de a-
lienis vicijs quicquam habebat /
neque suarum virtutum erat in-
anis / et vacuus / qui erat iu-
stitie fructu repletus / sed hec
moralia istud misticum / quod ve-
nit ad eum laban / hoc est deal-
batus quia et sathanas trans-
figurat se in angelum lucis / et
cepit ab eo sua requirere / Re-
spondit ei iacob Cognosce si quid-
dam tuorum apud me / hoc est ni-
chil tuorum habeo / Quere si quid
agnoscas viciorum tuorum / et cri-
minum / nichil meum abstuli /
fraudium tuarum dereliqui con-
sortia / illa non habeo / omnia tua
tamquam contagium refugi / et quod
sunt laban / et nichil suum rep-

perit / quod beatus vir in quo in-
imicus nichil invenit / quod suum
posset dicere / in quo dyabolus
nichil offendit / quod suum agno-
sceret / impossibile videbatur istud
in homine / sed typum gerebat eius
qui dixit in euangelio / Veniet
huius mundi princeps / et inveni-
et in me nichil / Nichil est enim
quicquid est dyaboli / quia nullam potest
habere proprietatem / atque substantiam /
ipse autem est. qui prefigurabatur
in iacob dominus ihesus sponsus du-
orum coniugiorum / hoc est quidem
legis et gratie / qui virginem ra-
chel ante dilexit / et predestina-
tam sibi coniugem pro amore af-
fectavit / Sed quam alia tamquam lex
subintravit / et oculis infirmi-
or obrepsit tamquam synagoga /
que mentis cecitate / christum vi-
dere non potuit / superabunda-
vit gratia sancte rachel / quam super-
primum illud est expetita con-
iugium / que eius principatum
futurum / iam tunc nominis sui interpre-
tatione signabat / Beata ra-
chel que abstulit obprobrium suo
partu / beata rachel que ab-
scondit cultus errores quoque gen-
tilium / que simulacra eorum plena
esse immundicie declaravit / ne-
mo credat pacie pietatis le-
sam esse reverentiam / quod stante
presedit / quando scriptum est / qui
plus fecerit patrem aut matrem
quam me non est me dignus / ubi causa
agebatur religionis / fides debu-
it habere sedem iudicii / et quia ren-
strare perfidia / hec eo usque proba-
ta est / ut proficiscenti iacob sancti
angeli dei occurrerent / denique
vidit castra dei applicentia / et
ait / Castra dei hec sunt / profectus

enī et fidelibus. diuina solet
adesse presidia / pfectus autē
qui cogitabat de reconciliatiōe
fraterna / ita ut humilitate eaz
inuitaret officiis acquireret /
muneribus quoqz emēdam
putaret / deuicit itaqz frēm
cū vxoribus et pignoribus
suis / ut etiā si ipse indignaretᶻ
necessitudinis obsequiis īfle
cteretᶻ / et adorauit septies ī
terra / Quid sibi istud vult
esse / Lex dicit dnm deū tuuz
adorabis et ipi soli seruies / et
hic adorat intemperantez ira
cundiz / inmanitatez parricidale fla
gitiuz / an terrā adorauit / illā
humano cruore cōcretaz / ser
pentiū infusam veneniis / aut
ieiuna īfelice glarea / aut du
ris atqz aspis īhorrentē cau
tibus / quid sibi etiaz vult / qd
septies adorauit / hereret so
lutio nisi illud occurreret / qd
petro interroganti ī euāgelio.
si frater meus ī me peccauerit /
quotiens dimittaz ei / vsqz sep
ties. Rndit dns ihus / nō solū
septies / sz vsqz septuagies sep
ties / hoc igitᶻ phetico spū sigᶠ
ficat sanctus patriarcha / ī aduē
entez respiciens / qui nō soluz
vsqz ad septies / sz etiaz septua
gies septies / veniaz frī laxari
iuberet / ut eius contēplacōne
cōuentus / esau īiuriaz quā se
accepisse putabat / remitteret
frī / et qm̄ius lesus rediret in
gratiā / quia ppterea carnē susce
pturus erat / dns ihus et ven
turus in terris / ut multiplica
taz nobis donaret veniaz de
lictoz. Deniqz petitur a frē
concordiaz / dormiuit in castris /

Pfecta virtus habet quietis
tranquillitatez z stabilitatez /
Ideo dns donū eius pfectiori
bus reseruauit / dicens / Pa
cem meā relinquo vobis / pa
cē meā do vobis / Pfectoz
enī est / nō facile inundanis mo
ueri / nō turbari metu / nō ex
agitari suspitione / nō terrore
conaui / nō dolore vexari / sz
q̄si in littore tutissimo. aduer
suz insurgentes fluxus / secu
lariuz procellaz mētez īmo
bilez fidei statione placidare /
hoc firmamētuz xpianis mē
tibus xpc̄ inuexit / pacē in
ternaz. inuehens animis p
batoz / ut nō turbetᶻ cor eoꝝ
neqz exagitetᶻ anim⁹ hanc pa
cē sup omnē mētez esse / aplus
doctor asseruit / dicens / et
pax dei que exupat omnē
mētez / custodiat corda vrā z
sensus ī xpo ihu / fructus ita
qz pacis est / nō pturbari ī pe
ctore / Deniqz vita iusti quieta
est / Iniustus autē inquietu
dinis. et pturbacōnis plen⁹
est / itaqz amplius suis suspicio
nibus affligitᶻ impius / q̄ ali
enis pleriqz uerberibus ma
iores qz vices vulneꝝ ī eius
aīo sunt / q̄ ī eoꝝ corpore / qui
ab aliis verberanturᶻ / grande
est intra se aliquez tranq̄l
luz esse / et sibi conuenire / fo
ris pax. aut impatoris solli
cita prudencia / aut manu mi
litiz queritᶻ / aut belloꝝ pspe
ro cedit euentu / aut inter
nitione aliqua barbaroꝝ / si
in se hostili motu arma cōuer
tant / In ea pace nulla mā v̄
tus sz euentus est / Certe glo

ria pacis/ illius ad imperatorem
refertur/ istius pacis fructus
in nobis est/ que est in mentibus
singulorum/ que tenet affectibus/
istius pacis/ maior est fructus/
quo spiritualis nequicie tempta
menta/ quam quo arma hostilia
repelluntur/ Ista pax sublimi
or/ que corporalium passionum ex
cludit illecebras. perturbatio
nes que mitigat/ quam ea que
barbaricos sedat incursus/
Plus est enim clausos intus te
hostes resistere/ quam remotos/ Ista
que iacob qui cor suum ab omni si
mulitate mundaverat/ ut pa
cificum affectum gereret/ post
quam premisit omnia sua/ solus re
mansit/ et luctatus est cum
deo/ quicumque enim secularia ne
gligit/ ad imaginem et similitudi
nemque dei proprius accedit/ quid
est luctari cum deo/ nisi virtutis
succedere certamine/ et cum super
iore congredi/ potioremque ceteris
imitatorem fieri dei/ et quia
insuperabilis erat fides eius
atque devotio/ secreta ei mi
steria dominus revelabat/ tan
gens latitudinem femoris
eius eo quod ex eius erat genera
tione dominus ihesus oriundus ex vir
gine/ qui deo nec impar nec
inequalis esset/ cuius crucem
obstupescentis femoris/ la
titudo signabat/ eo quod diffu
sa per universum mundum remissio
ne peccatorum/ salutaris foret omnibus/
qui stupore sui corporis. ac
sudore. resurrectionem tribu
eret defunctorum/ Unde non im
merito exortus est sol/ sancto
iacob cuius generi. crux domini
salvatoris illuxit/ simul quia

sol ei ortus iustitie/ qui deum cer
nit/ quia ipse est lumen eternum/
Claudicavit autem a femore
suo/ propter hoc non manducant
hodieque filii israel nervum/ utinam
manducassent et credidissent/
Sed quia non erant facturi
voluntatem dei/ ideo non mandu
caverunt/ Sunt et qui ita ac
cipiant/ quod ideo claudicaverit
ab uno femore iacob/ quia duo
bus populis. ex eius generatione
manantibus/ unius stupor iam
tunc circa fidem gratiam declara
batur futurus/ Ipse est ergo popu
lus qui stupore perfidie clau
dicavit/ Denique non multo post
revelationem istiusmodi/ cum
esset ab alienigene filio dina
filia iacob/ deflorato virgi
nitatis pudore temerata/ fra
tres eius qui non intellexe
runt misterium/ alienigenas
quo societatem per coniunctionem
generis offerebant/ vindicte
studio peremerunt/ Iacob autem
qui morali mansuetudine. cle
mentiam diligebat/ vel misti
co spiritu sacramentum regene
rande ex gentibus/ provide
bat esse/ invitus. et dolens
scenam illam exacte ultionis ac
cepit/ unde prophetam adven
tum domini ihesu/ responsum divi
num est datum/ Exurgens a
scende in locum bethel/ hoc est
in locum panis/ ubi natus est christus/
sicut micheas propheta testa
tus est dicens/ Et tu bethle
hem domus effrata non es mi
nima/ ut sis inter principes iu
da/ Ex te enim exiet princeps
israel/ et egressus eius ab ini
tio/ a die seculi/ Vere domus

panis que dom⁹ xpi est q
nobis panis salutaris adue
nit e celo ut iā nullus esu
riat ubi sibi īmortalitatis
acquirens ubi iubet habi
tare patriarcha ubi aram
facere deo. qui apparuit ei
ibi deos accepit alienos et
abscondit eos sub lentisco
ibi quoq; sepulta est rachel
ī via ephrata hoc est beth
leheṁ ibi etiaz colūnaz sta
tuit iacob sup monumētū
eius quāta misteria quia ibi
est ecclā dei ī qua apparet
deus et loquitur cū suis su
is ibi excipiūtur. et abscōdū
tur simulacra gentiuz fides
eni ecclē omēz obseruātiaz
gentilitatis aboleuit sz cur
sub lentisco quero Certe ge
nus istud īfructuosuz est ibi
g° sunt dij gentiuz ubi nul
lus est fructus ibi ī aures gē
tiluz īfodiunt quas dederit
iacob ut iā nouā linguā au
dire asuescant ueterē pfi
die sonū nesciant obsur de
scant aures eoz sacrilegio
et intēdent ad grāz nō im
merito ibi sanctus daniel
falsuz aduersus susannaz.
testimoīuz deprehendit Ibi
eni uolebat adhuc iudices
suas locare pfidia sz latere
nō potuit qz pphetico spū de
phensa est Congruus autē
error pbiteri vere cōfessio
nis ut ibi contamiātuz dicet
castitatez ubi gentiuz defos
sa simulacra sunt sz vitas
ecclē nō texit pfidiaz et au
res gentilitatis obstruxit
Conuenienter quoq; ibi sepul
ta est sancta rachel qz omēs
qui baptizantur in xpo cōsepe
liuntur cū eo Sic eni doceri
dicēte aplo Consepulti eni
sum⁹ cū illo p baptismū ī mor
tez ut quēadmoduz ille sur
rexit a mortuis ppria vtute
suscitatus ita et nos p ei⁹ grā
ciaz resurgam⁹ Tunc igitur
vere abscondit omīs error
gentiluz cū quis fuerit ab
lutus a vicijs quia confixus
cruci vetus homo nr̄ nesciat
iā veteri seruire pctō Cōpe
tenter etiā colūna statuitur
sup monumētuz rachel qz
ecclā est colūna. et firma
mētuz veritatis Senuit au
tez iacob Etate ut senuerat
et moribus sz restabāt ī eo
impigra viuacitas iuuētu
tis et trāquillitas senectutis
Eteni et senectus virens
grā et iuuentus matura ī
consilijs de qua dicit scriptura
senectus eni venerabilis et
etas senectutis vita īmacu
lata Ex hac vita fugit iacob
qui bonis opibus puenit
tēpus longeue senectutis
ut et fructuz eius an tempus
exciperet et postrema eius
ī tempore nō timeret beatus
quidez et iuuenis qui bene
viuit sz beatus et senex q
bene vixit Qd eni iuuenis
sperat adeptus est senex
qui bene vixit qd eni iuue
nis sperat adeptus ē senior
qd senex fuit hoc optat eē
qui iuuenis est Certe hic
inquieti maris longiore si
bi adhuc cursu manēte ia
ctatur fluctibus senex vo

sicut in portu, ita in statione est
senectutis. Erat itaque huiusmo
di iacob qui vix speranda iu
uenibus bona incolomi et
tuta gratie claue iam clausa et
obsignata tenebat. quod autem
possideas eo quod adhuc speres
instabilius est. Erat ergo senex
iacob ad quem iuuenes aduersa
temporis alicuius tempestate perculsi
tanquam in portum se se recipiebant.
ipse autem tanquam in specula vite
huius positus sollicito pretende
bat affectu et longe ante re
bus dubiis prouidebat reme
dia. Denique fames erat in tota
terra et senex depositus que
alacres iuuenes ignorabant
primus aduerterat, primus admonuit
ut filios suos in egipto exube
rare frumentum et preciis redimi
ut emerent que sibi ad usum
necessaria forent. Libenter eti
am ipse iuuenum consilio acquie
scebat ut etiam filium iuniorem
simul mitteret et renuntian
tibus illis quod ioseph filius su
us viueret infracto licet cor
pore sed viuida animi virtute
non expectauit ut filius ad se
veniret sed ipse magis perrexit
ad filium pietati enim mensura
ordinis non respondebat. nulla
itaque sensit impedimenta fesse
senectutis cum pergeret pietas
enim leuabat laborem. Verum ubi
recepti filii fructu potitus est
aliquanto exacto tempore de esse, et
septem videlicet annorum quod sin
illam patriarche longeuitatem
exigue portionis tempus esse
approquinquare cognouit. Vocauit
itaque ioseph et per generationis
sue futurum heredem constituit
eum ne in egipto sepeliretur. Accepta
que fide eum paulo post infirma
retur benedixit patriarchas du
odecim et prophetauit. dicat
nunc aliquis non beatum iacob
cum in ipsis mortis esset diebus
qui pene plura cum deo quam cum
hominibus colloquia miscebat
non beatum cum oculi eius grauarentur
in senectute eo non posset
videre. Videtur enim cecitas qui
busdam esse grauis erumna ca
lamitas. sed tunc quoque beatus ia
cob qui discernebat spiritu quod
oculis discernere aspectuque non
poterat videbat futura qui
estimabatur non videre presentia.
Denique errauit et ipse ioseph
ut ad dexteram eius applicasset
filium suum seniorem et ad sini
stram ipsius hoc est iacob ap
plicasset filium iuniorem ut etatis
ordo benedictionis ordinem serua
ret cum extenderet dexteram su
am super nepotem iuniorem et si
nistram super seniorem nepotem et
volenti filio patrem dexteram
super manassen seniorem conuer
tere responderet scio fili scio
et hic erit in populum et hic exal
tabitur sed frater eius iunior maior
illo erit et causam prelationis
adiunxit dicens. Semen eius
erit multitudo gentium. adeo
licet impedito corporis aspectu
melius videbat ut videntem
doceret errasse. Quis enim
melius videt quam qui videt
christum aut quis potest dicere oculis
impeditum eum qui videbat in christo
refulgentem ecclesiam. Nonne igitur
clarum est quod debilitas beatitudi
nem impedire non possit. Ille o
culorum impeditus munere ille

destitutis corporis mēbris
viribus / in lecto tanq̄ i sepul
cro. corpus relinquēs / assur
rexit i se / et longe ab alijs
atq3 int̄ semetipm / sese colli
gens / pn̄tibus se rebus sb
duxerat / et nouissimor di
er futurē miscebat etati / sic
eni scriptu est / Annūciabo i
quit vobis / que ventura
sunt nobis / i nouissimis di
ebus / Quid igit̄ ei deerat
cui deus aderat / qui ei pfe
ctūro dixerat / descendā te
cu i egiptu / et ego deducā
te i ppetuu / nec defuit qn̄do
i eo sps sanctus loquebat̄ / qs
tam potens in suo domici
lio / q̄ iste i alieno / quis tam
abundans i ubertate / q̄ iste
i fame / quis tā fortis i iu
uētute / q̄ iste i senectute / qs
tā actuosus i negocio / q̄ iste
i ocio / quis tā uelox i curri
culo / q̄ iste i lectulo / quis tā
letus i flore adolescēcie / q̄
iste i mortis confinio / Quis
tā diues i regno / q̄ iste i pe
grino loco / Denique reges be
nedicebat / nec imerito pau
per nō erat / qui nullo indi
gebat / paup nō erat / qui se
paupem nō putabat / 7 qs
paupem dicat / cui mūdus
dignus orbis terrar nō fu
it / et ideo conuersacio eius
erat i celo / Hic vero pdiues.
i diuicijs simplicitatis / et sin
ceritatis / decorus maiore aīe.
q̄ corporis pulcritudine / q̄
marcescere nō nouit / etate
impiger / cui liceret cū vellet
corpeo isto exire gurgustio /
et supna padisi mētis vigorē
penetrare / exultans spū / cū
sepulcri extrema mādaret /
nō eni terreno se tumulo i
claudendu / s3 supno recipi
endu domicilio psumebat /
et ideo tanq̄ alteri māda
bat sepulcru / sui autē secu
rus / mortē illā imortalita
tem putabat / videbat̄ corpis
implicatus ipedimēto / et vi
gilans i futura tēpora / pau
rebat affectu / dicēs de pse
cutoribus dn̄i / qui de tribu
symeon et leui / auctores
erant nequicie pressu / In cō
silio eor nō veniat aīa mea
et i conuētu eor nō conten
dant viscera mea / Quis
autē tā validus in virtute
q̄ fortis iste i infirmitate / q̄
dicebat maledictus furor
eor / quia supbus / et teme
rarius / et ira illor q3 indu
rata est / diuidā illos i ia
cob / et dispgā illos i isrl / qs
vero tā canorus cantibus
q̄ iste vocibus / qui toto au
ditus est mūdo / qui p oms
pplus / p oms audit̄ etates /
Quis tam suauiter septē
uocu differēcias oblocuty q̄
iste septēplici spūs sci gracia
resultauit / qui licet mēbris
resolutis / tamē attollens se
aīo / et erigens spū corporis
sui tanq̄ cythare armoniā /
dissoluta mēbror cōpage de
structa / alta mēte despiciens
nō requirebat / s3 onosam ia
cere humi paciebat̄ / ipē autē
cautus emulcebat interno
et pphetico se modulamine
delectabat / Iuda te laudabūt
frēs tui / man9 tue sup dorsu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

minimorum tuorum/ adorabunt
te filii patris tui Catulus le
onis iuda/ ex germine mi ascen
disti/ recubens dormisti ut
leo/ et tanquam catulus leonis
quis suscitabit illum/ Et in
fra/ lauabit in vino stolam suam
et in sanguine vue. anabo
ladium suum/ hilares oculi eius
a vino/ et dentes eius can
didiores lacte/ qui cantus dul
cior/ qui sonus suauior/ quam
remissio peccatorum/ et resuscitatio
mortuorum/ hunc cantum sacer
dauid ille diuine organum
vocis/ et diuini sermonis in
terpres/ cythara cecinit spiritua
li/ Huius modulis gratie/ subli
me illum animum. mentemque mul
cebat/ hoc cantu. mundi istius
asperam mitigauit/ hoc so
nitu seculi duram molliuit/
hoc psalterio. terrorem mor
tis infregit/ hac suauitate
cordarum inferna calcauit/
Si audiamus etiam que sanctus
Jacob patriarcha/ admirabi
li illo sue organo mentis
increpuit/ Neptalim vitis re
missa/ porrigens in germine
suo decorem/ filius meus am
pliatus ioseph/ filius meus
adampliatus zelo/ appetitus
filius meus/ filius meus ado
lescentior/ ad me reuertere/
Et infra/ preualuit super bene
dictiones motuum/ et deside
ria eternorum collium/ quid dul
cius benedictione/ quid gra
tius eternitate/ Et ipsa il
la sunt cantus/ et in verbis.
magna votorum sunt premia/ me
ritorum fastigia/ Quid sua
uius sancto Joseph/ qui nos li

berauit ab obprobrio/ crucis
dominice sacramento/ Sicut enim
maledictum factus est christus/
ut maledictum solueret legis/
et peccatum factus est/ ut mun
di peccatum tolleret/ ita ob
probrium factus est/ ut gen
tilitatis obprobrium auferret/
sed illud obprobrium christi/ the
sauris egypti. preciosius estima
tum est/ et ideo moyses pha
rao regis aulam reliquit/
et fidei elegit obprobrium/
cui se obprobrio maria se
diuidebant/ ipse genus nepta
lim vitis/ totum remissa per
mundum/ ut omnibus populis
vbertatem poculi specialis
infunderet/ ipse est amplia
tus/ huius nomen super omne no
men/ qui quando se pro omnibus
obtulit morti/ ideo audit
a patre/ ad me reuertere/ Lo
quebatur iacob et deus audie
bat/ ille benedicebat/ et deus
personabat/ dicens filio/ ad
me reuertere/ hoc est post
passionem reuertere/ reuer
tere ad sedem tuam/ reuertere
cum tropheo/ reuertere ad
me/ ut te resurgentem/ defun
cti sequantur/ et tua presente
pariter atque exemplo resur
gant/ ut fias primogenitus
ex mortuis/ ut ad dexteram
sedeas patris/ vnde et filius
dixit/ Amodo videbitis fili
um hominis sedentem ad dexte
ram virtutis/ Neget quis bea
tum Jacob in ipso mortis sup
mo/ qui diuina fundabat
oracula/ neget beatum ioseph
in carcere ubi sapientie spiritu in
terpretabatur somniorum que audierat

veritatez et futuroz serie
reuelabat / Leget beatuz
ysaiā cū medius secaretur /
Jeremiaz cū mergeret' dani
el sanctū / cū int leones sta
ret intrepidus / et prandiū
ei raptus ab angelo pphēta
deferret / Nō utiqz ideo be
atus / qz alienū prandebat
prandiuz / sz quia meritis su
is ī pastū leonū ora claudebat /
Quis autē nō beatū dixe
rit / mrēz machabeoz / q̄ sep
tē filioz funeribus / ocīuā
se reddidit / ad laudez celestis
triūphi / nec te eleazare pt'
mittaz / utpote sacerdotē sa
cerdos / sz tuis viuandus ora
tis / qui genere sacerdos pe
ritus in lege / maturꝰ eui /
cū oblatus esses anthiocho
psecutori / nec teptamētis po
tuisti capi / nec pmis īflecti /
nec suppliciōz acerbitatibꝰ
frangi / Demqz a blandimē
tis cepit / qz iudicabat tormē
ta sua posse supari / Erubesco
inquit caniciē tuā / reuereor
senectutez / miror prudēciā /
cur abstinēduz bonis epulis
putes / quas natura largit' /
relaxa istiusmōi puicaciaz /
expgiscere / aliqñdo dū adhuc
malo tibi psuadere / q̄ extor
q̄re / ne victus suppliciis faci
as qd' refutas / rōne mutatꝰ /
Ad hec respondit senex / Nos
anthioche / nō intencione du
cim', sz reuerēcia legis tene
m', que a suilla carne absti
nēduz pcepit / pulcerrimā cre
aturā iudicas / negare tn̄
nō potes / q potior sit tēpe
rācia q̄ uoluptas / potior le

gis obediēcia q̄ puaricatio /
q si hoc leue putas / ut carne
vescam' suilla / qui ī minimis
legē contēpserit / quomō in
magnis tenebit / aut si pcio
sa est creatura huiꝰmodi / vin
dicatus / cū eo q sit pulcerrimū
defraudam' / abstinēcia autez
nrā / disciplina est castimonie /
Discimꝰ eni resecare luxuriā /
cupiditates vincere / exclud'e
cōcupiscēcias / delectacōibus
corporis obuiare / fortitudinis
quoqz exerciciuz est penis pro
lege nō cedere / iusticie quoqz
insigne atqz prudēcie / ut qd'
sequēduz elegim' / timore dei.
morte pposita reseruem' / q̄s
escam impet liberis / quis au
tez se ridenduz pbeat / in hoc
seruiat / sz nō ridebit / nō sum
ita senex / ut m' nō iuuenescat
cū fortitudo / Suspensus ita
qz cū hinc atqz inde grauit'
verberaret', nec ia ferret sei
lia mēbra verbez penas / las
satis carnificibus / atqz extē
sioribus intraz deflexus / in
flexibilez mētez gerebat /
et quidaz seu longeuā mise
ratus etatē / seu teptamētis
circūuenire desiderās / respō
de inquit tantūmodo te mā
ducatuz / nos te esse eius im
munē pstabimꝰ / At ille cla
mās / nequaq̄ contigat m' / ut
fiam senex incentiuū iuue
nilis erroris / qui huc vsqz
etiā forma salutaris īstitu
ti / hijs g° ludibriis ut pau
lulū viuā lucrabor / et totꝰ
vite laboris addicā / breuis
viatico senectutis / senectus
portus debet eē / nō naufra

griz· vite supiorũ/ nõ te nega
bo lex patria/ nõ abiurabo vos
scã instituta maiorũ/ nõ decolo
rabo uos infule sacerdotales/
nõ te pfidie puluere turpabo
canicies/ Quid multa· Inmo
riendo tormẽtis factus est te
tens magisterium pseuerãtie/
qui electus erat· ad infirmi
tatis exemplum/ Beatus igitur
in quo nõ potuerũt tormẽta
rõnem vincere/ an verberatus·
qui potuit virtute aĩ· victor
esse penarũ/ pietatis qz remi
giũ· seruare integrũ ĩ tantis
fluctibus passionem/ post ipm
stati sũt pueri septem cũ mr̃e/
Insultare licet tirãno qui dũ
callide a sene incipiendũ pu
tat/ ingressũ eligit· quo discipu
los faceret fortiores/ quorũ
uelut puerilem etatem pñnis
prouocabat ad culpã/ argue
bat terroribus ad formidinẽ/
At illi nõ degeneres.tanto
duci respondent quid con
tẽpnis· ul' cruciatibus ut pu
eros/ sz fides cana est/ sz ua
lida disciplina/ expire certe·
subire quibus placet peis
puerilia viscera/ nõ inuicies
corda puerilia/ nec potẽtio
res erunt tormẽtorũ machi
ne/ qz legitime obsuatõnis
exaibie/ quẽ vicit seuerus/
supabit emula senectutis
pueritia/ Sequimur patrẽ filij/
discipuli doctorem/ Collige
suppliciorũ instrumẽta ꝓposi
ta/ meditatõnem patientie/
nõ terrorẽ insanie/ afferuit
dũ videntur/ Iussit maximũ
natum eligi/ at ille ridens/
recte inquit nature ordinẽ

seruas/ sz cur legẽ dei teme
randam putas/ et ꝓpietate
quidem oms maximi sumus/
Sz tamẽ a me inchoatũ gau
deo/ qd queris tyrãne/ Con
fiteor· nos summo deo sumus/
et doces quid agere debea
mus/ si tu tanta pfinacia vis
extorquere veritatem/ cur
nõ omĩ virtute nos eã tenẽ
dam putemus/ Quid plura/ ad
hibentur variarũ genera pena
rum/ sz vicit pietas ĩhumanitatis
furorem/ exclusa est aĩa nõ re
ligio/ Secundus accessit/ nec
deneger fr̃is munia pie cõ
fessionis ĩpleuit/ Et cũ detra
heretur mẽbrana capitis re
spondit/ aufertis quidẽ mẽ
branã/ sz habeo galeã spãle/
quã nõ potestis auferre/ et
vere hanc galeam nemo au
ferre pt/ sicut postea aplus
docuit ĩ eccla dñi/ quia caput
viri xpc est/ et eius sumus mẽ
bra/ Recte pueri isti diuino
spũ doctrinam aplicam pũnde
bant/ Exuebãt ĩmunes be
stie coriũ capitis/ et pardali
cis ferinatibus seuiebant/ at
ille deficiens/ qz dulce est inqt
mori pro religione/ qz suauis
omĩs acerbitas mortis ꝓ pie
tate/ quia manet hoc remu
neratio laborũ/ Tua sũt ver
grauiora tormẽta/ tu tuis ue
hemẽtius torqueris suppliciis/
qz vides vinci ĩpietãte/ Et hoc
defuncto/ tertium statim sibi ius
sit/ et cũ eũ partim tẽptaret
insidiis/ parti cuperet terrore
pcellere/ Ridet ad eũ nõ fa
ciam uoluntatem tuã/ nõ sucũ
bam impio tuo/ ꝓ beatam illã

fratr passionē/ et nobilē vi
taz nō negabo piā germanita
tez/ que vis adhibeto supplicia/
quibus magis urgeas hoc p
ficies asperitate penaz/ ut ma
iora testimonia mē germanita
tis accipias/ iussit itaqz ei lin
guā amputari/ At ille excla
mans/ victus es inquit anthi
oche/ qui organū vocis abscī
di iubes/ Confessus es te re
spondere nō posse racōni/ ma
ioraqz probas lingue mē
flagella q̄ tua verbera/ nos
enī tua verbera nō timem⁹/
Tu mē vocis flagella nō po
tes sustinere/ sz hec pietatis
flagella sūt/ tua flagella p
fidie/ sz etiaz lingua sublata
grauius te suo cadens mur-
mure flagellabit/ Euadere
te putas anthioche/ si vocē
eripias/ et tacentes deus au
dit/ Ecce aperui os meū/ la
xaui linguā meā/ abscide li
guaz/ sz nō abscides constanciā
nō virtutē auferes/ nō vōcez
obliterabis/ nō eripies testi
moniuz veritatis/ nō eripies
cordis clamorē/ si lingua ā
putat'- sanguis clamabit/ 7
dicet' tibi/ vox sanguinis
fr̄is tui clamat ad me/ audit
enī sanguinis vocē/ qui au
dit internas cogitacōnes te
nebre licet operiant/ et pari
etuz septa circūdent/ dicit
ipius quia nullus sibi testis
assistat/ exploret vniuersa.
videt omīa deus/ nec est ali
quod facinus/ qd' possit latē
oīm iudicē deū/ qui cogⁿsc at
vniuersa anteq̄ fiant/ quid
verba dam⁹/ loq̄tiora sunt
vulnera/ et si vulnera tegū
tur/ et si abscondit' cicatrix/
nō absconditur fides/ nec tu
plaudas. q̄ auferendo linguā/
cōfessionez laudis eripias/
Satis iā deū sermone lau
daui/ nūc passione laudem⁹/
Et hoc percepto/ iussit q̄rtuz
vinciri ad rotaz/ ut eius ver
tiginez mēbris omnibus sol
ueret'/ At ille cū torq̄retur
inmaniter dissolutus inquit
corporis mēbra/ sz adiūgis
gr̄az passioni/ nec eripis so
laciuz morti/ Est enī vox to
nitrui in rota/ quia in bono
et ī offenso vite istius cursu/
celeste resultat oraculū/ sic
ī Iohe et iacobo filys tonitrui
resultabat/ Itaqz illud quod
legi/ nūc manifestius recogno
sco/ quia rota inꝰ rotā currit
nec īpedit'/ teres enī vita si
ne ulla offensione ī quauis
passione versat' et inꝰ hāc
quoqz rota currit/ currit lex
intra grāz/ et obseruācia legis
inter diuine curriculū mē
est/ ita quo magis voluitur
plus probat' potius est hic
ab impiis aduersa tolerare/
ut ibi a dn̄o cōsolacōnez īue
nire possim⁹/ Et iste cōsumās
cursuz suū/ abrupit spm̄ aīaz
qz victor effudit/ Quintus
cū sisteret' coram prius eidez
iussit ignes admoueri/ sub
ici incendia/ manabat e vul
neribus cruor/ et effossis ul
ceribus sanguis effusus/ ipos
flāmaz extinguebat globos/
At ille inter igniuz crepitus
audiebat' dicens/ grās tibi
dn̄e/ quod dedisti nobis dn̄ē

transibim᷒ p ignē/ et sicut
alibi idē dicit huius ꝓpheta/
Igne nos examinasti/ sicut
igni examinatur argentum/
astabo tibi sicut aurū pur-
gatus incendio/ et si quid
fuit culpe/ ignis excussit/ Ita
qȝ et iste transfiguratus a cor-
ruptela/ ad incorruptionem
vitā exalauit/ Sexto quo
qȝ admota sunt/ At ille noli
inquit frustra errare/ ꝛ tue
hoc ascribere potestati/ qꝰ
ista aduersuȝ nos exerceas/
nrōꝝ hoc delictoꝝ ē pcīuȝ/
ut peccantes puniam̄ et
gr̄ns dnō/ qꝰ hic a nobis du
plicia peccata exiguntur/ ut
ibi nobis cōsolacio deferat̄/
Grās autē et tibi/ qꝰ tā du
rus et imitis es/ ut talib᷒
miris suppliciis/ dn̄s in quē
peccauim᷒/ genti nrē ꝓpici᷒
fiat/ Nos quoqȝ ablēuam᷒
crimīaȝ/ dū fidei passiōib᷒
delectam̄/ et iste durus et
asperis. dilaceratus suppli
ciis/ appositus est ad frēs
suos/ Superat frater mi
nor ex fratribus/ et iam
pudebat anthiochū imatu
re etati ita se fuisse ludibrio/
itaqȝ dolis eū desiderās at-
cū ascribere/ pollicebat̄ ho
nores. diuicias. aīciciaȝ su
am. cōsortiuȝ sen̄etoꝝ/ At
vero pia mater. monebat
filiuȝ suū/ dicens/ Et huic
sicut ceteris/ nescio quē ad
modū iuteꝝ meū intro
istis/ neqȝ ego spm̄ donaui
uobis/ neqȝ mēbra fōrui/
sȝ hec oīpotētis dei mune
ra sunt/ Putabat anthio
chus videns mrēȝ sollicitā/
qꝰ saluti eius timeret/ ipi
quoqȝ suadere cepit ut fi
liū ab intencione sua reuo
caret/ at illa voce patria di
cebat filio/ Tu solus sup es
fili sūma votoꝝ meoꝝ/ ut
postrem᷒ clausisti partus me
os/ tu postrem᷒ cōclude gau
dia mea/ Miserere mei/ que
te tot mensiuȝ curricula por
taui/ ne vno momēto con
fundas/ senectutē meā/ ut
decolores tot fratꝝ tuoꝝ
trophea/ ne sacrū coꝝ com
taciuȝ relinquas/ nec consor-
ciuȝ deseras/ te adhuc isti ex
pectant triūphi/ Aspice ice
lū/ vnde hausisti spm̄/ ad pa
trē oīm/ aspice iterraȝ/ que
tibi ante alimoīaȝ ministra
uit/ aspice ad frēs qui colle
giū requirūt/ aspice ad ma
treȝ. que tibi lac dedit/ redde
merce deȝ pii sanguinis/ no
li a frībus/ noli mrē diuelli
tpāles opes fuīt qꝰs pmit
tit anthiochus/ tpāles ho
nores. ꝑpetua corona/ que
a deo omīpotēte defertur/
Vos in septē dieꝝ lumīa de
dit dn̄s/ sextū iam diē clau
si/ et oīa opa bona valde/
Debes mi fili/ ut q̄ in illis sex
laboraui in te requiescā sep
timo/ tanqꝰ a secli operibus
iā feriata/ Itaqȝ prorūpens
se iuuenis ait/ quid sustine
tis Et mlta vociferās/ qꝰd
nequaqꝰ diuelli posset a fra
truȝ cōsorciis/ quoꝝ multo
beaciora essent funera/ qꝰ
regis impia/ cū argueret
cūnctis regeȝ/ et ipē acerbis

excruciatus tormētoꝝ gene
ribus / vite hui⁹ mun⁹ absol
uit / Nouissima mr̄ oblata ē
nec / Quis hanc beatā ne
get / q̄ quasi septē vallata mu
neribus inter corpora filio
ruꝝ / nullū sensit mortis in
cursuꝝ / quis mq̄ dubitet de
eius btitudine / q̄ septē tur
rib⁹ circūdata . i padisi sedeꝝ
caput extulit / q̄ septē filijs
cincta / sacratissimū deo cho
ruꝝ / nō solū amoꝝ vocib⁹ / sꝫ
etiaꝝ passionib⁹ / ad concinē
das dn̄i laudes / celestibus
īuexit altaribus / Mr̄ bon⁹
fidei partus / q̄ tutus portꝰ
iste pietatis / q̄ splendida lu
cerna erīe / septeno fulgēs
lumīe / et octauo utero cūctis
luminibus oleū subministrās /
de quibus pulcre dicitᷣ / da
te partē illis septeꝝ / et illis
quideꝝ octo / eo q̄ i utroqꝫ nu
mero / cōsortiuꝝ grē cōsequitᷣ /
i lege nutriti / p gr̄aꝝ corona
ti / septē tanq̄ i sabbato / oc
to . tanq̄ i euāgelio / pia i
mater supplemēto passiōis
adiūcta / que i talibus filijs
integrī pietatis formā / ꝛ
parturiuit et pepit / Recan
tuit in ~~sermones~~ memoriaꝝ
sermones sancte femīe di
centis ad filios / Ego vos ge
nui / ego vobis suaui lactis
īfudi / nolite nobilitatē veꝝ
pdere / sic alie matres reuo
care a martirio solent filios
nō vocare / At ista matnu
i hoc ponebat affectū / si filijs
vitā magis ppetuaꝝ q̄ tpra
leꝝ suaderet / Spectabat itaqꝫ
pia mr̄ filioꝝ certamīa / et

q̄uis matnoꝝ visceꝝ cōpas
sione quateretᷣ / tm̄ pieta
tis studio . pmebat doloꝝē /
Et offerente anthiocho / ut
posset salutē eligere filioꝝ
malebat piculuꝝ / cōpressis
qꝫ nature gemitibus / penas
filijs optabat augeri / ut
mors citius appinq̄ret / vi
dem⁹ conuersa vota mr̄is
i filios / ne quē supstitē de
relinq̄ret / sꝫ oms pie cohe
redes mortis acquireret /
sꝫ nec filij minores tali parē
te / qui se inuiceꝝ coartabatᷣ /
qui dicebant vno studio /
et quadaꝝ aīoꝝ acie / mor
tis aduersē ipetuꝝ petam⁹ /
Tūc eīm viuem⁹ cuꝫ fueri
m⁹ mortui / Nemo pietatis
ordinē derelinq̄t / nemo
se subtrahat plio triūpha
li / nō hoī . sꝫ deo aīās nr̄as
deuouim⁹ / nō homī sꝫ au
ctori oīm militam⁹ / talis
hec pugna est / ut ille glo
riosius vicerit / qui crude
lius occisus fuerit / Itaqꝫ
nemo timuit / nemo tre
pidauit / nullus ad mortē
ex toto fr̄ibus pigrior fu
it / sꝫ oms . tanq̄ ad imor
talitatis viā / ita ad mortē
p acerba supplicia / cucurre
runt / ut mater cōsona . cer
nens filioꝝ agmina / tn̄
q̄ pia aīa / sui membra cor
poris i filijs offerebat /
et p artus ipsos videbatᷣ
sibi subire tormēta / cade
bant filij tormētis exulce
rati / mortui sup mortuos
aduoluebantᷣ / corpa sup
corpa uolutabantᷣ / capita

excrembant/ refertus erat
locus. cadaueribus filioꝝ/
nō fleuit mater. nō lamē
tata est/ nō oculos cuiꝰ q̄
pssit/ aut ora morientis/
nō lauit uulnera/ sciens glo
riosiores esse/ si cruētarati.
et concreti. pariter pulūe
et sanguine videret/ q̄les
solent de bello redire vi
ctores/ qualia solēt trophe
a ex hostibus reportare/
nō supiacenda uelamīa/
nō prosequēdas exequias/
nisi sue quoq; comitatu mor
tis arbitrata est/ que cytha
ra dulciores ederet cantus/
q̄ morientis filij/ in tā gra
uibus supplicijs ediderāt/
Erūpebat enī nature ge
mitus/ et mutus expecta
res pemptoꝝ cadauera si
cut fila cordarꝫ/ audires ep
tachordūꝫ psalteriūꝫ triū
phalibus gemitibꝰ resul
tare/ nō sic illecebrosi can
tus syrenū attraherent
audiētes/ illi enī ad naufra
giūꝫ trahūt/ isti ad sacrifi
ciū victoriaꝫ/ nec sic cygne
a carmīa/ aures animūq; i
mulcerent/ Cygni enī natᷓ
sorte moriunt/ isti morie
bant amore pietatis/ Nō
sic rauci resonant/ secreto
i nemore columbaꝝ murmu
ra/ ut vltīā verba morie
tiūꝫ. cū sūma suauitate re
sonabant/ nec sic luna int
stellas refulget/ ut inter
filios mater/ et cū eos ad
martiriūꝫ illumīatura de
duceret/ refulgebat/ et
cū amplexata victores/

i medio filioꝝ iaceret/ O v̄a
mater adamante fortior/
melle dulcior/ flore fragrā
cior/ O in dissolubile pieta
tis vinculūꝫ/ o vere ualida
caritas. sicut mors dura/
sicut infer͂i zelus deuocōis
ac fidei/ nll'a tantarꝫ dilu
uia passionūꝫ/ tuā potuerāt
caritateꝫ excludere/ nulla
inūdare eā flumina tātā
rūꝫ acerbitatūꝫ/ sicut archa
nullo mūdi diluuio/ totiꝰ
orbis spacijs inocua fere
bat/ ita et tu aduersus flu
ctus tā grauiū passionūꝫ/
pietate īmobilis restitisti/
et cū posses salutē filioꝝ
eligere noluisti/ Quo affe
ctu vos prosequar/ sancte
mr̄is pia pignora/ Quo pe
nicello sermonis mei/ descri
bam forme vr̄e/ et aīarꝫ
similitudineꝫ/ stetistis int exa
tus regios/ quibus totus
fuit orbis t͛rarꝫ subiectus/
quos india quoq; i extremi
maris secreta refugiēs de
clinauit/ et soli de rege sup
no/ sine bellico cōflictu vi
ctoriā reportastis/ Vicerūt
i vobis sola arma pietatis/
dedit penas tirānus/ et
quia vos nō potuit vincere/
et quia atroci pemptus est
morte/

Explicit liber sancti Ambro
sij de vita beata feliciter/